



EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

---

*Istungidokument*

---

**A7-0165/2013**

6.5.2013

# RAPORT

Aastatuhande arengueesmärgid ja 2015. aasta järgse raamistiku  
kindlaksmääramine  
(2012/2289(INI))

Arengukomisjon

Raportöör: Filip Kaczmarek

RR\935403ET.doc

PE504.341v02-00

**ET**

*Ühinenud mitmekesisuses*

**ET**

## SISUKORD

	<b>lk</b>
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI .....	22
NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI ARVAMUS .....	27
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	35

## EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

### aastatuhande arengueesmärkide ja 2015. aasta järgse raamistiku kindlaksmääramise kohta

(2012/2289(INI))

*Euroopa Parlament,*

- võttes arvesse 8. septembril 2000 vastu võetud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni aastatuhande deklaratsiooni,
- võttes arvesse resolutsiooni pealkirjaga „Lubaduse täitmine: ühisel jõul saavutame aastatuhande arengueesmärgid”, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu aastatuhande arengueesmärke käsitleva ÜRO kõrgetasemelise täiskoguistungi 2010. aastal toimunud 65. istungjärgul,
- võttes arvesse 1995. aasta septembris Pekingis toimunud neljandat ülemaailmset naisteteemalist konverentsi, Pekingis vastu võetud deklaratsiooni ja tegevusprogrammi ning nendest tulenevaid lõppdokumente, mis võeti vastu 9. juunil 2000, 11. märtsil 2005 ja 2. märtsil 2010 ehk vastavalt ÜRO erakorralistel istungjärgudel Peking +5, Peking +10 ja Peking +15, kus käsitleti edasisi meetmeid ja algatusi Pekingi deklaratsiooni ja tegevusprogrammi rakendamiseks ning milles liikmesriigid võtsid kohustuseks võtta meetmeid naiste ja meeste võrdõiguslikkuse edendamiseks 12 valdkonnas,
- võttes arvesse vähim arenenud riike käsitlevat Istanbuli tegevuskava aastateks 2011–2020,
- võttes arvesse elanikkonna ja arengu rahvusvahelise konverentsi tegevuskava rakendamist, mille kohta võeti otsus vastu Kairos 1994. aastal ja milles tunnistatakse, et seksuaal- ja reproduktiivtervishoid ning seonduvad õigused on säästva arengu elluviimisel põhilise tähtsusega,
- võttes arvesse ÜRO Arenguprogrammi 2010. aasta jaanuaris avaldatud aruannet „Pooltel teel aastatuhande eesmärkide suunas – aastatuhande eesmärkide saavutamine” (Beyond the Midpoint - achieving the Millenium Development Goals),
- võttes arvesse ÜRO Arenguprogrammi 2010. aasta inimarengu aruannet „Rahvaste tõeline rikkus – rajad inimarenguni”,
- võttes arvesse ÜRO aruannet Gender Chart 2012, milles antakse aastatuhande kaheksale arengueesmärgile hinnang soolise võrdõiguslikkuse arengu aspektist,
- võttes arvesse ÜRO Arenguprogrammi (UNDP) 2011. aasta inimarengu aruannet,
- võttes arvesse 20.–22. juunil 2012 Rio de Janeiros (Brasiilia) toimunud ÜRO 2012. aasta säästva arengu konverentsil vastu võetud lõppdeklaratsiooni,
- võttes arvesse 1979. aastal ÜRO Peaassamblee poolt vastu võetud konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta, milles määratletakse, mis on naiste

diskrimineerimine, ja sätestatakse riiklik tegevuskava sellise diskrimineerimise lõpetamiseks,

- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni ja inimõiguste õigusraamistikku,
- võttes arvesse ÜRO süsteemi töörühma tööd ÜRO 2015. aasta järgse arengukavaga, mida juhtisid ühiselt ÜRO Majandus- ja Sotsiaalosakond (UN DESA) ja ÜRO Arenguprogramm (UNDP) kõikide ÜRO organisatsioonide toetusel ja asjaomaste sidusrühmadega konsulteerides,
- võttes arvesse ÜRO 2012. aasta juuni aruannet ÜRO peasekretärile pealkirjaga „Realizing the future we want for all” („Sellise tuleviku teostamine, mida soovime kõikidele”),
- võttes arvesse ÜRO peasekretäri väljapaistvate isikute kõrgetasemelise ekspertrühma tööd 2015. aasta järgse arengukavaga ning ÜRO 2012. aasta säästva arengu konverentsi tulemusi,
- võttes arvesse Monterrey konsensust, mis võeti vastu rahvusvahelisel arengu rahastamise konverentsil Monterreys (Mehhiko) 18.–22. märtsil 2002,
- võttes arvesse 2011. aasta detsembris Busanis toimunud kõrgetasemelisel foorumil abi tõhususe teemal vastu võetud deklaratsiooni ja tegevuskava,
- võttes arvesse abi tõhusust käsitlevat Pariisi deklaratsiooni ja Accra tegevuskava,
- võttes arvesse dokumenti „Euroopa konsensus arengu küsimuses”<sup>1</sup> ning ELi tegevusjuhendit vastastikuse täiendavuse ja tööjaotuse kohta arengupoliitikas<sup>2</sup>,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 7, milles kinnitatakse, et EL tagab eri poliitikavaldkondade ja meetmete kooskõla, võttes arvesse kõiki oma eesmärgi,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 208, milles sätestatakse: „Liit võtab arengukoostöö eesmärgi arvesse muu sellise poliitika puhul, mida ta rakendab ja mis tõenäoliselt mõjutab arengumaid”,
- võttes arvesse komisjoni 12. aprilli 2005. aasta teatist „Poliitikavaldkondade seostatus arenguga” (COM(2005)0134) ja nõukogu 14. mail 2012 toimunud välisasjade nõukogu 3166. istungil vastu võetud järeldusi „Poliitikavaldkondade arengusidusus”,
- võttes arvesse komisjoni 3. märtsi 2010. aasta teatist „ELi poliitiline raamistik, millega toetatakse arenguriike toiduga kindlustatuse probleemide lahendamisel” (COM(2010) 0127),
- võttes arvesse komisjoni 31. märtsi 2010. aasta teatist „Toiduvarustuskindluse parandamiseks antav humanitaarabi” (COM(2010)0126),
- võttes arvesse komisjoni 3. oktoobri 2012. aasta teatist „ELi lähenemisviis

---

<sup>1</sup> ELT C 46, 24.2.2006, lk 1.

<sup>2</sup> Nõukogu 15. mai 2007. aasta järeldused 9558/07.

vastupanuvõimele: õppetunnid toidukriisidest” (COM(2012)0586),

- võttes arvesse komisjoni 12. märtsi 2013. aasta teatist „Tõhusam välisabi emade ja laste toitumise parandamiseks: ELi poliitikaraamistik” (COM(2013)0141),
- võttes arvesse 19. septembri 2008. aasta Euroopa arenguaruannet „Keskpunktis aastatuhande arengueesmärkide täitmine: Kus me asume ja kuhu meil on vaja minna?”,
- võttes arvesse komisjoni 27. veebruari 2013. aasta teatist pealkirjaga „Inimväärne elu kõigile: vaesuse kaotamine ja maailmale säästva tuleviku tagamine” (COM(2013)0092),
- võttes arvesse ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse partnerluse rahastamisvahend koostööks kolmandate riikidega (COM(2011)0843, SEC(2011)1475, SEC(2011)1476),
- võttes arvesse komisjoni 7. detsembri 2011. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend (COM(2011)0840),
- võttes arvesse komisjoni 29. juuni 2011. aasta teatist „Euroopa 2020. aasta strateegia aluseks olev eelarve” (COM(2011)0500) ja komisjoni sama kuupäeva töödokumendi „Euroopa 2020. aasta eelarve: praegune rahastamissüsteem, probleemid, osalistega konsulteerimise tulemused ja eri valikuvõimalused horisontaalsete ja valdkondlike põhielementide kohta” (SEC(2011)0868),
- võttes arvesse komisjoni 7. detsembri 2011. aasta ühisteatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule pealkirjaga „EL kui ülemaailmne partner: Uus lähenemisviis ELi välistegevuse rahastamisele”, (COM(2011)0865),
- võttes arvesse komisjoni 7. detsembri 2011. aasta teatist „Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide ning ülemeremaade ja -territooriumidega ajavahemikus 2014–2020 tehtava ELi koostöö rahastamist käsitleva mitmeaastase finantsraamistiku ettevalmistamine” (COM(2011)0837),
- võttes arvesse nõukogu 31. jaanuaril 2013 toimunud välisasjade nõukogu 3218. istungil vastu võetud järeldusi ELi toetuse kohta jätkusuutlikele muudatustele üleminekuühiskondades,
- võttes arvesse nõukogu 14. mail 2012 toimunud välisasjade nõukogu 3166. istungil vastu võetud järeldusi pealkirjaga „Muutuste kava ELi arengupoliitika mõju suurendamiseks”,
- võttes arvesse komisjoni 12. septembri 2012. aasta teatist Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Demokraatia ja säästva arengu juured: Euroopa koostöö kodanikuühiskonnaga välissuhete valdkonnas” (COM(2012)0492),
- võttes arvesse komisjoni üldsusega konsulteerimisi ELi seisukoha ettevalmistamiseks

2015. aasta järgse arenguraamistiku kohta<sup>1</sup>, mis toimusid 15. juunist 2012 kuni 15. septembrini 2012 ning mis olid avatud kõikidele huvitatud sidusrühmadele, eraisikutele, organisatsioonidele (valitsus- ja valitsusvälistele, parlamentaarsetele, akadeemilistele, erasektori jms organisatsioonidele) ja riikidele,

- võttes arvesse komisjoni 21. aprilli 2010. aasta teatist „Kaheteistkümnest punktist koosnev ELi tegevuskava aastatuhande arengueesmärkide toetuseks” (COM(2010)0159),
  - võttes arvesse 19. mai 2010. aasta omaalgatuslikku raportit „Edusammud aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks lähtuvalt vahekokkuvõttest ÜRO 2010. aasta septembri kõrgetasemelise kohtumise ettevalmistamisel” (2010/2037(INI)),
  - võttes arvesse 2013. aasta jaanuaris läbi viidud uuringut „Aastatuhande arengueesmärgid ja 2015. aasta järgne periood – ELi tugev pühendumus”,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 48,
  - võttes arvesse arengukomisjoni raportit ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamust (A7-0165/2013),
- A. arvestades, et aastatuhande arengueesmärgid on tänu oma konkreetsetele ja ajaliselt piiratud sihtidele suurendanud teadlikkust ülemaailmsest vaesusest kui kiireloomulisest probleemist ja ülemaailmse tegutsemise esmatahtsast eesmärgist; arvestades, et kaks aastat enne aastatuhande arengueesmärkide kavandatud saavutamist 2015. aastal on tehtud märkimisväärseid edusamme: saavutatud on eesmärk vähendada ülimat vaesust poole võrra, samuti eesmärk vähendada poole võrra nende inimeste arvu, kellel puudub usaldusväärne juurdepääs parandatud joogivee allikatele, parandatud on rohkem kui 200 miljoni agulites elava inimese elamistingimusi, tüdrukuid võetakse nüüd algkoolidesse poistega võrdsel arvul ning võib näha kiirenevaid edusamme laste ja naiste suremuse vähendamisel; arvestades, et praegused aastatuhande arengueesmärgid ei tegele siiski piisavalt vaesuse algpõhjustega, nagu riikidesisene ja -vaheline ebavõrdsus, sotsiaalne tõrjutus, elurikkus ja juhtimine;
- B. arvestades, et komisjoni, nõukogu ja Euroopa Parlamendi allkirjastatud Euroopa konsensus arengupoliitikas on ühenduse õigustik; tuletades meelde, milline tähtsus ja ulatus on sellel dokumendil, mis käsitleb Euroopa arengukava ning sellest tulenevat õigustikku ja tegevussuundasid;
- C. arvestades, et aastatuhande arengueesmärgid on aidanud määratleda vaesust kui mitmemõõtmelist ilmajaetust inimeste elus, hõlmates haridust, tervishoidu, keskkonda, toitu, tööhõivet, eluaset ja soolist võrdõiguslikkust;
- D. arvestades, et endiselt püsivad ja ilmselt suurenevad ülemaailmsed probleemid: vaesus, nälg ja alatoitumus, juurdepääsu puudumine kvaliteetsele tervishoiule kõigi jaoks, piiratud juurdepääs ravimitele, nõuetekohase, ohutu kanalisatsiooni ja hügieeni puudumine, ebapiisaval tasemel kvaliteetne alg- ja keskharidus, suur töötus – eelkõige noorte töötus, sotsiaalkaitse puudumine ja puudulik inimõiguste austamine, ebavõrdsus, sealhulgas

---

<sup>1</sup> [http://ec.europa.eu/europeaid/what/millennium-development-goals/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/europeaid/what/millennium-development-goals/index_en.htm)

sooline ebavõrdsus, ning keskkonnaseisundi halvenemine ja kliimamuutused, tuues kaasa vajaduse leida uusi arenguteid, mis võiksid viia kaasava ja jätkusuutliku arenguni kõigi jaoks;

- E. arvestades, et ligikaudu miljard inimest maailmas on alatoidetud ja üle 200 miljoni ilma tööta; arvestades, et ainult 28% maailma elanikest on kaetud kõikehõlmavate sotsiaalkaitse süsteemidega, mis kajastab suurt mitteametliku tööhõive määra, ja arvestades, et hinnanguliselt 1,4 miljardil inimesel puudub juurdepääs piisavatele energiateenustele, mis vähendab nende võimet vaesusest jagu saada;
- F. arvestades, et alatoitumuse tõttu sureb arenguriikides hinnanguliselt 2,6 miljonit last igal aastal ja et alatoidetute arv suureneb kliimamuutuste mõju tõttu ilmselt veelgi;
- G. arvestades, et hinnanguliselt 140 miljonist tüdrukust saavad 2020. aastaks lapspruudid, kui praegused varase abielu vanusemäärad jäävad püsima;
- H. arvestades, et kolm neljandikku maailma vaestest elavad keskmiste tuludega riikides ja vastavalt Maailmapanga 2008. aasta maailma arengunäitajatele on riikidesised sissetulekute ja jõukuse erinevused 1980. aastate algusest suurenenud, kaasa arvatud kõrgete tuludega riikides; arvestades, et sissetulekute ja töökohtade ebakindlus on allhangetel ja nõrgemal töökaitasel põhinevate globaliseerumise mudelite tõttu samuti suurenenud;
- I. arvestades, et 2015. aastal kasutab arvatavasti üle 600 miljoni inimese endiselt parandamata veeallikaid, mis ohustavad tervist, ja et miljardi inimese (kellest 70% on naised) sissetulek on endiselt väiksem kui 1,25 USA dollarit päevas, eriti mõningates Aafrika riikides, kuid samuti ka tähtsate majandusega riikides, ning et praeguste suundumuste jätkudes ei saavutata aastatuhande arengueesmärki vähendada poole võrra põhiliste sanitaarteenusteta elavate inimeste osakaalu enne 2049. aastat; arvestades, et praegu on tööta peaaegu 200 miljonit inimest – ligikaudu 74 miljonit nendest on vanuses 15–24 eluaastat – ja ainult 20%-l maailma elanikest on piisav sotsiaalkindlustuskaitse, samas kui enam kui pooltel see üldse puudub; arvestades, et 2015. aasta tähistamine Euroopa arenguaastana võimaldab suurendada Euroopa kodanike teadmisi uute aastatuhande arengueesmärkide olulisusest;
- J. arvestades, et ülemaailmne toidu-, energia- ja finantskriis aastatel 2007–2010 koos ülemaailmse majanduslanguse ja kliimamuutustega tõstis esile toiduainete ülemaailmsete tarnesüsteemide hapruse ja paljastas finants- ja kaubaturgude ning ülemaailmse juhtimise mehhanismide vajakajäämised;
- K. arvestades, et jätkusuutlikkusega seotud küsimused, sealhulgas kiire vajadus vähendada kasvuhoonegaaside ülemaailmseid heitkoguseid ning saavutada loodusvarade õiglasem ja säästvam majandamine ja juhtimine, kujutavad endast ümberkorralduskava keskset probleemi;
- L. arvestades, et 1986. aasta arenguõiguse deklaratsioonis on arengut nimetatud põhiliseks inimõiguseks; arvestades, et deklaratsioonis kohustatakse järgima inimõigustel põhinevat tegevusviisi, mida iseloomustab kõikide inimõiguste (majanduslike, sotsiaalsete, kultuuriliste, kodaniku- ja poliitiliste õiguste) rakendamine, ning arvestades, et

deklaratsioonis kohustatakse samuti tugevdama rahvusvahelist koostööd;

- M. arvestades, et aastatuhande arengueesmärkide saavutamine enne tähtaega sõltub suuresti ülemaailmse arengupartnerluse täitmisest, ning arvestades, et EL ja selle liikmesriigid peaksid järgima oma kohustusi ega tohiks lasta praegusel majandus- ja finantskriisil tehtud edusamme peatada;
- N. arvestades, et ELi toimimise lepingu artiklis 208 on sätestatud, et ELi arengukoostöö poliitika põhieesmärgiks on vaesuse vähendamine ja pikemas perspektiivis selle kaotamine;
- O. arvestades, et 50 aastat doonorriikide rahastatud arengupoliitikat on tekitanud ülemäärase harjumuse ja sõltuvuse<sup>1</sup>;
- P. arvestades, et ÜRO teeb kaasaval viisil tihedat koostööd kõikide sidusrühmadega, et tugineda aastatuhande arengueesmärkidest saadud impulsile ning jätkata põhjalikku 2015. aasta järgset arengukava, mis peaks põhinema kõrgema kvaliteediga abil, täiustatud koordineerimisel ja poliitikavaldkondade sidususe põhimõtetel;
- Q. arvestades, et EL on võtnud kohustuse tagada poliitikavaldkondade arengusidusus, mis on kooskõlas Euroopa Ülemkogu 2005. aasta järeldustega ning mida kinnitati 14. mai 2012. aasta järeldustes<sup>2</sup>;
- R. arvestades, et EL on maailma suurima rahastajana kindlalt otsustanud saavutada aastatuhande arengueesmärgid õigel ajal ja on tõsiselt pühendunud 2015. aasta järgse arengukava läbirääkimistele;
- S. arvestades, et Euroopa Parlament pöörab sellele protsessile erilist tähelepanu ja on seisukohal, et EL peaks tegutsema 2015. aasta järgse raamistiku liikumapaneva jõuna;
- T. arvestades, et märkimisväärne arv ebakindlaid või konfliktidest mõjutatud riike ei ole saavutanud mitte ühtegi aastatuhande arengueesmärki<sup>3</sup>;
- U. arvestades, et rahu, julgeoleku, demokraatia, inimõiguste austamise ja poliitilise stabiilsuse puudumine koos korruptsiooni ja inimõiguste rikkumisega takistavad vaestel riikidel oma arengupotentsiaali saavutamast;
- V. arvestades, et 75% maailma vaestest elab keskmiste tuludega riikides, vaatamata nende riikide majanduskasvule, ning arvestades, et keskmiste tuludega riikides esinevat olukorda ei tohiks seetõttu aastatuhande arengueesmärkide läbivaatamisel ja uues arengukavas kokkulepitud diferentseerimise põhimõtte arvessevõtmisel tähelepanuta jätta;

## **I. Aastatuhande arengueesmärgid ja uued probleemid**

1. kinnitab, et 2000. aastal kindlaks määratud aastatuhande arengueesmärgid on kaasa

---

<sup>1</sup> <http://www.ecdpm-talkingpoints.org/african-consultations-post2015-development-agenda>.

<sup>2</sup> Dok nr 9317/12.

<sup>3</sup> OECD *et al.*, 2011, „Konfliktid, haavatavus ja relvastatud vägivald on peamised tegurid, mis takistavad aastatuhande arengueesmärkide saavutamist”.



aidanud paljudele keskmiste tuludega riikides ja arenguriikides tehtud edusammudele ning neid tulemusi on vaja tulevase raamistiku jaoks õigesti analüüsida, et saavutada globaalsemad ja jätkusuutlikumad tulemused;

2. rõhutab, et olukord maailmas on viimase aastakümne jooksul tugevasti muutunud ja samuti on muutunud vaesuse olemus, mistõttu on vaesuse kaotamise puhul kujunemas põhiküsimuseks riikidevaheline ja -sisene suurenenud lõhe ja ebavõrdsus;
3. rõhutab, et kuigi mõnest arenguriigist on saanud doonorriigid, seisavad nad endiselt vastamisi suure ja kasvava ebavõrdsusega, mis on võrreldav teiste arenguriikidega; rõhutab, et muu hulgas tekitavad keerulisi ja omavahel seotud probleeme kliimamuutused, toiduga kindlustamatus, ränne, töötus, demograafilised muutused, korruptsioon, piiratud ressursid, jätkusuutmatu majanduskasv, finants- ja majanduskriisid ning inimõiguste rikkumised;
4. tuletab meelde, et keskkonnaseisundi halvenemine ohustab aastatuhande arengueesmärkide, sealhulgas äärmise vaesuse ja nälja kaotamise eesmärgi saavutamist; tuletab eelkõige meelde, et püsiv ebavõrdsus ja võitlus nappide ressursside pärast on konfliktide, nälja, julgeoleku puudumise ja vägivalda peamised käivitajad, mis omakorda on peamised inimarengut ja säästva arengu saavutamiseks tehtavaid jõupingutusi takistavad tegurid; kutsub üles võtma vastu terviklikuma seisukoha, mis kajastab ÜRO 2012. aasta säästva arengu konverentsi tulemusi ja järeelmeetmeid;
5. tuletab meelde vajadust Euroopa Liidu kaubandus- ja arengupoliitika vahelise sidususe järele, pidades eelkõige silmas äärepoolseimaid piirkondi;
6. nõuab tungivalt, et ELi juhtmõtted avalduksid ühel ja kindlal häälel 2015. aasta järgse raamistiku üle peetavatel aruteludel ja kuni ÜRO tippkohtumiseni ning et EL võtaks vastu ühise, tõhusa ja julge seisukoha põhimõtete ja eesmärkide kohta, mis peaksid olema osa uuest 2015. aasta järgsest arenguraamistikust; rõhutab samal ajal, et vaja on ühtset, kõikehõlmavat ja integreeritud raamistikku, millel on selged võrdlusalused ja mis sisaldab keskeid arengu ja jätkusuutlikkuse küsimusi, ning et nimetatud raamistik peab oma olemuselt olema kõikehõlmav ja üleüldine, soodustama jõukust, inimõigusi ja heaolu kõigi jaoks, märkima kõikide riikide otsust ja aktiivset kaasatust selle ülesehitamises ja rakendamises ning pöörama tähelepanu sellele, milline on lisaks rahastamisele rikkamate riikide roll ja vastutus seoses raamistiku tulemuslikkusega;
7. juhhib tähelepanu sellele, et ülemaailmse arengupartnerluse suunitlus tuleks läbi vaadata, et võtta arvesse muutunud olukorda, ning see peaks olema tihedalt seotud 2015. aasta järgse kava uute mõõtmetega; rõhutab, et ümberkorraldatud ja uut indu saanud ülemaailmne arengupartnerlus on väga oluline 2015. aasta järgse kava rakendamiseks ja tõhusate aruandlusmehhanismide tagamiseks kõikidel tasanditel;
8. on seisukohal, et kõnealune ühtne lähenemisviis eeldab asjakohast kooskõlastamist ELi ja selle liikmesriikide vahel enne, kui seda tutvustatakse New Yorgi sügisese tippkohtumisel, ning suurt silmapaistvust Euroopa arenguvoliniku juhtimisel peetavate läbirääkimiste käigus; palub ELil, kes on kogu maailmas põhiline rahastaja, täita igakülgselt oma rolli 2015. aasta järgse kava peamise osalisena;

9. nõuab, et 2015. aasta järgse arenguraamistiku eesmärgid hõlmaksid aastatuhande arengueesmäärke ja jätkusuutliku arengu eesmäärke ning edendaksid jõukust ja heaolu kõigi jaoks, sealhulgas ebasoodsas olukorras olevate rühmade, nagu naiste, laste, eakate ja puuetega inimeste jaoks; rõhutab, et riiklike eesmärkide kehtestamiseks peab kasutama tõelist paindlikkust vastavalt suutlikkusele ning arvestama arenguriikide ja arengupartnerite, eriti kodanikuühiskonna otsesest ja aktiivset kaasatust; juhib tähelepanu sellele, et rikkad riigid peavad võtma suured kohustused nii seoses nende endi arengu kui ka oma teisi riike mõjutava poliitikaga;
10. rõhutab, et edusammude puudumine aastatuhande arengueesmärkide osas, mis on seotud naiste seisundiga, ei ole põhjustatud ainult rahalistest või tehnilistest takistustest, vaid ennekõike vähesest poliitilisest tahtest;

## **II. Vaesuse kaotamine**

11. nõuab tungivalt, et vaesuse kaotamine, mis on ELi arengukoostöö esmane eesmärk, ja planeedi võimaluste piires jääva jätkusuutliku sotsiaalse ja keskkonnaalase arengu saavutamine oleksid 2015. aasta järgse arengukava jaoks kohustuslikud üldised prioriteedid;
12. rõhutab, et ebavõrdsus takistab majandusarengut ja jõupingutusi vaesuse vähendamiseks; tuletab eelkõige meelde, et ebavõrdsuse kõrge tase raskendab sotsiaalse solidaarsuse põhimõtetele tuginevate laiapõhjaliste, ümberjaotavate ja fiskaalselt jätkusuutlike sotsiaalkindlustussüsteemide ülesehitamist ning ebavõrdsuse kõrge tase võib suurendada kuritegevust või põhjustada vägivaldse konflikti, eelkõige paljurahvuselistes ühiskondades; arvab, et ühiskonna tõeliseks muutmiseks on vaja tegeleda vaesuse struktuursete põhjustega;
13. tunnistab, et areng ja vaesuse kaotamine on mitmel viisil põimunud rahu ja julgeoleku, keskkonna, inimõiguste, soolise võrdõiguslikkuse, demokraatia ja hea valitsemistava probleemidega; nõuab seetõttu vaesuse kaotamiseks uuendatud tegevusviisi, milles peetakse tähtsaks kaasavat majandusarengut ja -kasvu, jõukuse ümberjaotamist eelarvevahendite kaudu, inimväärset tööd, tõhusat kutsealast koolitust, keskkonnasäästlikkust, inimõigusi ja head valitsemistava;
14. nõuab, et aastatuhande arengueesmärkide järgne kava oleks tugevalt seotud 1986. aasta arenguõiguse deklaratsiooniga, milles mitte üksnes ei kinnitata, et areng on põhiline inimõigus, vaid käsitletakse ka arengut kui protsessi;
15. nõuab, et vaesusele lõpu tegemiseks liidetaks majanduskasvule suunatud tegevusviisi soolise aspekti arvestamine ning et sooline võrdõiguslikkus lisataks kõikidesse ELi programmidesse, poliitikavaldkondadesse ja strateegiatesse ning 2015. aasta järgsesse raamistikku;
16. rõhutab, et kaasamine on vaeseid toetavast strateegiast kaugemale ulatuv dünaamiline mõiste ja tähendab fookuse laiendamist ebakindla elujärgjega haavatavate elanikkonnarühmade hõlmamiseks, mis nõuab arengustrateegia sidumist makromajandusliku raamistikuga; on seisukohal, et kvalitatiivsete näitajate kindlaksmääramine on ülioluline selleks, et jälgida, mil määral on arengu edusammud

kaasavad ja jätkusuutlikud ning millises ulatuses tegeletakse enim puudustkannatavate ja haavatavate inimrühmade vajadustega;

17. nõuab sellega seoses, et vaesusele antaks laiem määratlus kui see, mis põhineb üksnes sisemajanduse koguproduktil (SKP); rõhutab, et ülemaailmsed ja riiklikud keskmised näitajad jätavad välja suure osa maailma vaestest;

### **Tervishoid, toitumine, haridus ja sotsiaalkaitse**

18. tunnistab, et laste ja emade alatoitumisega tegelemine nõuab pikaajalisi arengustrateegiaid, mis keskenduvad alatoitumust mõjutavatele sektoritele, nagu tervishoid, haridus, vesi ja kanalisatsioon ning põllumajandus;
19. tuletab meelde, et inimeste heaolu mitmemõõtmelisust on vaja igakülgsest tunnustada; tuletab sellega seoses meelde, et tervishoid, toitumine, sotsiaalkaitse, sooline võrdõiguslikkus ja haridus on vaesuse kaotamise ja kaasava majandusarengu tagamise peamised vahendid;
20. rõhutab, kui tähtis on vähendada soolist ebavõrdsust esiteks hariduses, et suurendada inimkapitali keskmist kvaliteeti, ja teiseks tervishoius, eesmärgiga saavutada suuremaid edusamme emade tervise parandamisel ja laste suremusmäärade vähendamisel;
21. palub ELil kaitsta jõuliselt õigust kõrgeimatele võimalikele tervisenormidele, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervise normidele ja õigustele, ning HIV/AIDSi integreerimist muu hulgas vabatahtliku pereplaneerimise, ohutu aborti ja rasestumisvastaste vahendite võimaldamisse;
22. rõhutab, et 2015. aasta järgsete aastatuhande arengueesmärkide raamistik hõlmab konkreetset eesmärki kõikide naistevastase vägivalla vormide kõrvaldamiseks;
23. rõhutab, et juurdepääsu üldisele tervisekindlustusele, milles on koos nii ravi kui ka ennetav tegevusviis, üldist juurdepääsu piisavale toitvale toidule ning töötamist võimaldavat kvaliteetharidust kõigile ja kõikidel tasemetel tuleks pidada 2015. aasta järgse kava peamisteks eesmärkideks;
24. rõhutab, et 2015. aasta järgne raamistik peab sisaldama esiteks kvaliteetsetele ja taskukohastele tervishoiuteenustele juurdepääsu eesmarke, mis keskenduvad terviseedendusele, ennetusele ja ravi eesmärgil sekkumistele, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervisele ja -õigustele ning HIV/AIDSile, kui esmatähtsatele küsimustele, ning teiseks tuleb selles kavandada konkreetseid samme selleks, et rajada esmatasandi tervishoiusüsteemid, mis tagavad ennetuse, ravi, hoolduse ja toetuse kõikidele inimestele, kaasa arvatud kõige rohkem kõrvalejäänud ja ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele, nagu vähemused, kinnipeetavad, rändajad, dokumentideta inimesed, seksiteenuste pakkujad ja uimastitarvitajad;
25. nõuab kiiremaid ülemaailmseid meetmeid, et vähendada emade, vastsündinute ja laste suremust, ning kinnitab veel kord, kui suure tähtsusega on üldine juurdepääs reproduktiivtervishoiule;

26. nõuab jätkuvat toetust teadusuuringutele tõhusamate ja jätkusuutlikumate ennetus- ja raviprogrammide väljatöötamiseks, kaasa arvatud teadus- ja arendustegevusele tõhusa arstliku sekkumise, sealhulgas vaktsiinide, ravimite ja diagnostika vallas;
27. märgib, et naistel on toitumises ja toiduainetega kindlustatuses esmatähtis roll, olles vastutavad 80% põllumajanduse eest Aafrikas, kuigi nad ei saa veel peaaegu kunagi olla selle maa omanikud, mida nad harivad; rõhutab, et sellest tulenevalt sõltub nälgihäda kaotamine abist väikepõllumajandustootjatele, et nad saaksid toota enda ja oma pere jaoks piisavalt toitu; juhib tähelepanu sellele, et enamik väikepõllumajandustootjaid on naised; nõuab sootundliku käsitlusviisi integreerimist toiduga kindlustatuse kavandamise kõikidesse osadesse; rõhutab vajadust vältida ja ravida alatoitlust tõenduspõhise sekkumisega, pidades esmatähtsaks rasedaid ja väikelapsi;
28. rõhutab vajadust töötada välja ja rakendada terviseprogramme, et tugevdada tervishoiusüsteeme, võttes arvesse asjaolu, et ülemaailmne majanduskriis on aeglustanud edasiminekut HIV/AIDSi, tuberkuloosi, malaaria ning tähelepanuta jäetud troopiliste haiguste alaste uurimuste vallas;
29. rõhutab emade tervise parandamise eesmärgi tähtsust emade suremuse vähendamise jaoks ja üldise juurdepääsu saavutamiseks seksuaal- ja reproduktiivtervise teenustele ja pereplaneerimisele; rõhutab naiste tervishoiu tegevuskava lahutamatu osana hariduse ja teadlikkuse tõstmise tähtsust seksuaal- ja reproduktiivtervise valdkonnas;
30. märgib, et erilist tähelepanu tuleb pöörata mõlemast soost laste harimisele soolistes küsimustes kohe nende haridustee algusest peale, nii et järk-järgult muutuksid hoiakud ja sotsiaalsed stereotüübid ning soolisest võrdõiguslikkusest saaks aluspõhimõtte kõigis maailma riikides;
31. nõuab tungivalt, et ELi humanitaarabi andmine, mis aitab kaasa aastatuhande arengueesmärkide saavutamisele, tuleb tõhusalt jätta välja piirangutest, mille on humanitaarabile kehtestanud USA või muud rahastajad, eelkõige tagades juurdepääsu abordile naistele ja tüdrukutele, kes on relvastatud konfliktide käigus langenud vägistamise ohvriks;
32. tunnistab, et inimväärsed töövõimalused annavad vaestele majapidamistele võimaluse vaesusest välja pääseda ning on üksikisikute ja perekondade jaoks kesksed vahendid endast lugupidamise ja kogukonda kuulumise tunde saavutamiseks ja tootliku panuse andmiseks; nõuab, et täielik ja tootlik tööhõive ja inimväärne töö oleksid 2015. aasta järgse arengukava keskne eesmärk, ning nõuab, et seda eesmärki toetataks hästi kavandatud riiklike sotsiaalkaitse põhialuste rakendamisega, mille eesmärk on vaesuse vähendamine ja vastupidavuse suurendamine;
33. rõhutab, et tervisekasvatuse ja -hariduse on põhitegurid parema rahvatervise jaoks;
34. nõuab tungivalt, et erilist tähelepanu pööratakse ka mittenakkushaigustega, näiteks vähiga, tegelemisele;
35. nõuab, et 2015. aasta järgne aastatuhande arengueesmärkide raamistik edendaks naiste mõjuvõimu ja soolist võrdõiguslikkust, kaotades soolise ebavõrdsuse kõikidel

haridustasanditel, kasutades selleks konkreetseid eesmärke, mis hõlmavad üldist juurdepääsu kvaliteetsele haridusele ja haridustee lõpetamist (alg-, kesk- ja kõrgemal tasandil) ning kutseõpet noortele töökohtade loomist soodustavas poliitikakeskkonnas, naiste kirjaoskamatusel likvideerimist ning juurdepääsu kõikehõlmavale seksuaalharidusele koolis ja kooliväliselt;

### **III. Hea valitsemistava**

36. rõhutab, et 2015. aasta järgne jätkusuutlik arengukava nõuab demokraatliku valitsemistava ja inimõiguste põhimõtte järgimist, tõhusaid, läbipaistvaid ja vastutustundlikke institutsioone ja partnereid kõikidel tasanditel ning volitatud ja demokraatia protsessi süstemaatiliselt kaasatud kodanikuühiskonda; nõuab tungivalt, et raamistiku aluseks võetaks osalusdemokraatia ja tõhusa kodakondsuse kesksed mõisted kodaniku- ja poliitiliste õiguste täieliku ja suurema teostamise kaudu;
37. kutsub ELi üles jagama oma kogemusi ja teadmisi arenguriikidega, tagades juurdepääsu teadmistele asjaomastes säästva arengu valdkondades ja kasutades eelkõige ära ELi liikmesriikide üleminekukogemusi;
38. on seisukohal, et käimasolevate läbirääkimiste ja arutelu ülesehituses tuleb tagada, et uues arenguraamistikus kajastuks ja leiaks järgimist selge pühendumus demokraatlikule valitsemistavale;
39. rõhutab, et kliimamuutusi, hiljutist toiduhindade kriisi ja ülemaailmset finantskriisi võib kõiki seostada piisava ülemaailmse juhtimise puudumisega; rõhutab seetõttu, et ülemaailmne juhtimine peaks olema 2015. aasta järgse arengukava põhiosa;
40. väljendab kahetsust ühtsuse puudumise tõttu ülemaailmse juhtimisega tegelevate asutuste vahel, eelkõige seoses mitmepoolse kaubanduse, rahandus- ja keskkonnavaaldkonna ülesehitusega; on seisukohal, et kuna ülemaailmse juhtimise vajakajäämised on viinud riike piirkondlike lahenduste otsimiseni, et vastata piirkondlikust eripärast tulenevatele arenguvajadustele, siis nõuab selline korraldus kooskõlastamist, et vältida poliitika killustumist ja kokkusobimatust mitmepoolsete režiimide ja rahvusvaheliste standarditega; on üldisemalt arvamusel, et riikide jõupingutuste toetamiseks on vaja tegutseda maailma tasandil;
41. märgib, et kuigi aastatuhande arengueesmärkide raamistiku vorm võimaldas seada konkreetseid ja ajaliselt piiratud eesmärke ja sihte, mida on võimalik jälgida kindlate statistiliste näitajate abil, puudub isevastutus nende eesmärkide eest; hoiatab sellega seoses kõigi jaoks ühetaolise lähenemisviisi kehtestamise eest ja usub, et püstitada tuleb ülemaailmsed eesmärgid ja sihid ning kohandada need riiklike ja piirkondlike tausta ja esialgsete tingimustega;
42. juhib tähelepanu sellele, et kõikide tasandite ametiasutustel on jätkusuutlikus arengukavas väga oluline roll, kuna nad osalevad poliitilistes aruteludes, teisendavad võetud kohustused seadusteks, panevad valitsused oma sotsiaal-, keskkonna- ja õiguspoliitika eest vastutama ning tuginevad omavastutuse põhimõttele;
43. nõuab tungivalt, et rahvusvaheline kogukond pööraks erilist tähelepanu sellise volitava ja

kaasava keskkonna loomisele, mis võimaldab kodanühiskonna organisatsioonidel, erasektoril, heategevusfondidel ja teistel sõltumatutel arengupartneritel, samuti ka riikide parlamentidel ja kohalikel omavalitsustel kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil võtta vastutuse poliitika kavandamise ja selle rakendamise järelevalve eest ja täita seeläbi nõuetekohast rolli 2015. aasta järgses raamistikus;

44. nõuab lisaks tungivalt, et noortel ning eelkõige tüdrukutel ja noortel naistel tuleks võimaldada täita 2015. aasta järgses raamistikus põhirolli, ning tuletab meelde, et noorte osalus valitsemises võib tuua laialdast kasu, sealhulgas tugevdada demokraatlikke otsustusstruktuure ja -protsesse ning parandada noorte inimeste ja nende kogukondade heaolu;

### **Inimõigustel põhinev lähenemistee**

45. nõuab, et inimõiguste põhimõtted kaasataks 2015. aasta järgsesse raamistikku, mis peab tegelema eelkõige ebavõrdsuse, kahjulike traditsiooniliste tavade, diskrimineerimise, soopõhise vägivalla ning marginaliseeritud ja ühiskonnas ebasoodsas olukorras olevate inimeste osalemise ja neile õiguste andmise probleemidega, pöörates erilist tähelepanu noorte, naiste, rändajate, HIV-ga nakatunute, kastipõhise diskrimineerimise all kannatavate inimeste, homo-, bi- ja transseksuaalide ning puuetega inimeste õigustele;

46. nõuab sellega seoses eraldi eesmärgi püstitamist, et käsitleda naisi ja tüdruke ahistavat püsivat ebavõrdsust, tugevdada vajalikku poliitilist tahet, vahendeid ja omanikutunnet, loomaks jätkusuutlikud ja tulemuslikud meetmed;

47. rõhutab, et ÜRO 2015. aasta järgses arengukavas tuleb järgida inimõigustel põhinevat lähenemisteed, mille raamesse jäävad sotsiaalsed ja majanduslikud õigused ning samas hõlmatakse ka rahu ja julgeolekuga seotud kodaniku- ja poliitilisi õigusi, samuti õigust arengule;

48. soovib püstitada võrdsuse üldeesmärgi;

49. julgustab ELi toetama arenguriike nende poliitilise tahte ülesehitamisel ja tõhustama jõupingutusi selleks, et ratifitseeritaks ja rakendataks rohkem inimõigustealaseid õigusakte, mille eesmärk on keelustada diskrimineerimine või mis tahes õiguslikud, poliitilised või reguleerivad piirangud ja karistused, mis põhinevad vanusel, sool, rassist, etnilisel kuuluvusel, kastil, kultuuril, religioonil, veendumusel, perekonnaseisul, puudel, HIV olemasolul, rahvuslikul päritolul, rändestaatusel, keeleoskustel, seksuaalsel sättumusel, soolisel identiteedil või muudel teguritel või seisundil; julgustab ka ELi toetama arenguriike asjakohaste sotsiaalkaitse põhialuste loomisel;

50. nõuab tungivalt, et kõik riigid ratifitseeriks soolise võrddõiguslikkuse edendamise eesmärgil ÜRO konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta;

### **Rahu, julgeolek ja areng**

51. rõhutab, et relvastatud konfliktid ja konfliktijärgsed olukorrad on mõned peamistest arengu ja vaesuse vähendamise takistustest ning et need ohustavad demokraatiat; rõhutab

ka seda, et rahu ja julgeolek, areng ja inimõigused on omavahel seotud ja tugevdavad vastastikku üksteist; julgustab seetõttu liitu kasutama kõiki asjakohaseid vahendeid, näiteks rahvusvahelist inimõiguste deklaratsiooni või Cotonou lepingu raames ette nähtud vahendeid, et toetada konfliktide ennetamist;

52. nõuab sellega seoses, et prioriteediks seataks võimekuse tugevdamine konfliktidest mõjutatud ja ebakindlates riikides; on seisukohal, et nende riikide stabiliseerumiseks ja arenguks on vajalikud tõhusad rahvusvahelised partnerlused ning ELi liikmesriikide üleminekukogemusel põhinevad teadmiste jagamise ja suutlikkuse suurendamise meetodid, mille alusmudeliks on Busanis toimunud abi tulemuslikkust käsitleval neljandal kõrgetasemelisel foorumil sõlmitud uus kokkulepe tegevuse kohta nõrgestatud riikides;
53. kutsub ELi üles jätkama aktiivset tegevust ebakindlates riikides ning pakkuma selle käigus mitmekülgseid lahendusi, mis on seotud arengupoliitikaga, näevad ette humanitaarabi ning aitavad kaasa loodusõnnetuste riski vähendamisele, konfliktiennetusele ja riigi ülesehitamisele;
54. on arvamusel, et 2015. aasta järgses raamistikus peavad kajastuma Busanis kokkulepitud rahutagamise ja riigi ülesehitamise eesmärgid;
55. rõhutab, et 2015. aasta järgses raamistikus tuleks käsitleda vägivalda ja diskrimineerimise, eelkõige tüdrukute ja naiste vastase seksuaalse vägivalda ennetamist ning et tuleb luua või tugevdada kõigile juurdepääsetavaid igakülgse kaitse süsteeme;

#### **IV. Säästvus**

56. kutsub ELi üles toetama kaasaval ja läbipaistval viisil sotsiaalsete ja keskkonnaliste säästva arengu eesmärkide ja 2015. aasta järgsete arengueesmärkide vahelise sidususe tugevdamist;
57. rõhutab, et lõpptulemuseks peaks olema „üks ja ainus arengukava”, mis väldib jõupingutuste ja ressursside dubleerimist; rõhutab, et kuigi maailmas kiputakse keskkonna- ja arenguküsimusi lahus käsitlema, peaks EL püüdma leida viise selle lõhe ületamiseks ning looma seoseid nende kahe teineteisest tihedalt sõltuva valdkonna vahele, sealhulgas ka institutsioonilisest seisukohast;
58. rõhutab, et säästvus on ülekaalukalt olulisim küsimus, mille eiramine võib ähvardada kõiki inimarengu aspekte; tunnistab eelkõige, et toit, säästev ja kindel juurdepääs energiale, veemajandus, säästev maakasutus, loodusvarade tõhus kasutamine, merekeskkonna ja muude ökosüsteemide kaitse ja elurikkus, metsade hävitamine ja kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine ning loodusõnnetuste ohu vähendamine, säästev tootmine ja tarbimine, sotsiaalse kaasatus ja inimväärne töö on vaesusevastases raamistikus omavahel lahutamatu seotud;
59. juhhib tähelepanu sellele, et üldine juurdepääs puhtale joogiveele ja kanalisatsioonile, mis on kui horisontaalne põhiline sotsiaalteenus kõikide eesmärkide saavutamiseks, ning kõikidele kättesaadavad nüüdisaegsed, usaldusväärsed, taskukohased, keskkonnasõbralikud ja säästvad energiateenused on vaesuse kaotamise ja kaasava majanduskasvu tagamise peamiseks vahendiks;

60. rõhutab, et energiajulgeolek nõuab selliste strateegiatega rakendamist, mis põhinevad energiaallikate mitmekesistamisel, sealhulgas päikeseenergial, ökosüsteemide ja loodusvarade kaitsmisel, loodusõnnetuse riskide vähendamisel, integreeritud veevarude majandamisel ning turgude, taristu ja reguleerivate meetmete täiustamisel;
61. nõuab ka konkreetseid meetmeid tervete mereökosüsteemide, säästva kalanduse ja säästva vesiviljeluse edendamiseks ja arendamiseks, kuna neil võib olla mõjukas roll toiduga kindlustatuses ja toitumises ning säästvas põllumajanduses;
62. rõhutab, kui tähtis on uues arengukavas sisalduvat diferentseerimise põhimõtet nõuetekohaselt rakendada; nõuab, et tärkava turumajandusega riigid võtaksid kohustuse jagada tulu riigieelarve kaudu oma kodanike vahel ümber, et vaesuse süvik kaoks;

## **V. Teel seisukoha suunas, mille EL võtab 2015. aasta järgse arenguraamistiku kohta**

### **2015. aasta järgsete aastatuhande arengueesmärkide rahastamine**

63. tuletab meelde võetud kohustust eraldada 2015. aastaks 0,7% kogurahvatulust ametlikule arenguabile; rõhutab, et seda taset tuleb tulevases raamistikus säilitada, ning kutsub kõiki liikmesriike üles seda siduvate õigusaktide kaudu rakendama ja võtma selle eesmärgini jõudmiseks vastu mitmeaastased eelarve ajakavad;
64. rõhutab, kui oluline on ELi eelarve puhul suutlikkus vastata selle ees seisvatele probleemidele, eelkõige kriisi ajal ja eriti seoses arengu rahastamisega; seda silmas pidades ja et ELi eelarve ei piirduks enam ainult maksete assigneeringute taseme küsimusega, nõuab omavahendite loomist, nagu näiteks finantstehingute maks, millest osa peaks minema ELi eelarve IV rubriiki;
65. nõuab, et kliimamuutusega võitlemise ja kohanemise rahastamine kindlasti täiendaks olemasolevaid kohustusi; kutsub seetõttu ELi üles tegema ettepaneku, et kliimaküsimuste rahastamiseks tehtaks kättesaadavaks muud rahastamisallikad kui ametlik arenguabi, võimaldades 2015. aasta järgset aega käsitlevates aruteludes selgitada ametliku arenguabi ja kohanemise rahastamise ülesandeid vaesuse jätkusuutlikus kaotamises;
66. kutsub komisjoni üles ergutama kõikide sidusrühmadega peetavaid arutelusid rahastamismehhanismide kohta, et rahuldada rahalisi vajadusi 2015. aasta järgsel arengumaastikul;
67. tuletab meelde, et 2012. aastal toimunud ÜRO arengukoostöö foorumil rõhutati selgelt, et vaja on suuremat kooskõlastamist, mitte konkurentsi erinevate abimehhanismide ja rahastajate vahel; kutsub ELi üles edendama abi tõhususe tegevuskava, kuna EL ja selle liikmesriigid vastutavad ühiselt abi killustatuse vähendamise eest;

### **Uuenduslikud rahastamismehhanismid**

68. kutsub komisjoni üles jätkama ülemaailmset koostööd teiste doonorriikidega, et töötada täiendavalt välja uuenduslikke arengu rahastamise mehhanisme, kuna nendel ja uutel partnerlustel on uuel arengumaastikul väga tarvilik roll, mis täiendab muid allikaid ja kompromisse säästva arengu rahastamisel; meenutab neile ELi liikmesriikidele, kes on



nõustunud kehtestama finantstehingute maksu, et nad kasutaksid osa neist vahenditest säästvate arengule ja kliimamuutuste vastu võitlemisele;

69. juhib tähelepanu sellele, et EL peaks rahastamise suhtes edendama integreeritud ja täiendavat käsitusviisi, sealhulgas avaliku ja erasektori partnerluste kaudu;
70. kutsub ELi üles julgustama rahvusvahelisel tasandil sotsiaalseid, eetilisi ja keskkonnasäästlikke riigihankemenetlusi kui vahendit 2015. aasta järgse raamistiku rakendamiseks;
71. kutsub ELi üles laenude ja toetuste kombineerimise mehhanismi nõuetekohaselt hindama, pidades eelkõige silmas arengualast ja rahalist täiendavust, läbipaistvust ja vastutust, kohalikul tasandil võetavat isevastutust ja võla suhte riski, enne kui ta jätkab laenude ja toetuste kombineeritud kasutamise arendamist, et võimendada rahaliste vahendite kaasamist arenguks ja soodustada mikrokrediidi andmist; kutsub komisjoni üles avaldama juhised ja täpsed kriteeriumid, mis põhinevad ühtlustatud vaesuse vähendamise strateegiatel ja millel on pärast selle uue korra rakendamist selge mõju säästvate arengule;

### **Siseriiklike tulude suurendamine tõhusa maksustamise ja korrupsioonivastase võitlusega**

72. kordab oma nõuet muuta võitlus korrupsiooni, rahapesu, maksuparadiiside, ebaseaduslike kapitalivoogude ja kahjulike maksustruktuuride vastu ELi tegevuskava põhiprioriteediks rahvusvahelistes finantseerimis- ja arenguasutustes, et võimaldada arenguriikidel riigi tulusid suurendada;
73. rõhutab tungivat vajadust riiklike vahendite ulatuslikuma kasutuselevõtu järele ning kutsub seega ELi ja rahvusvahelist üldsust üles suurendama oma toetust arenguriikidele tõhusa maksupoliitika ja jätkusuutliku maksubaasi kehtestamisel ning nende haldusasutuste suutlikkuse, oskuste ja kvalifikatsioonide tugevdamisel, eesmärgiga võidelda ebaseaduslike rahavoogude, maksustamise vältimise, maksudest kõrvalehoidumise ja pettuste vastu ning parandada maksude kogumist;
74. tuletab meelde, et kvaliteetne finantsaruandlus on määrava tähtsusega tõhusaks võitluseks maksudest kõrvalehoidumise vastu; rõhutab seetõttu, kuivõrd oluline on ettevõtjate kasumi- ja tasutud maksude aruannetes täielik läbipaistvus, eelkõige nende ettevõtjate puhul, kes on seotud loodusvarade kasutamisega; seepärast palub komisjonil toetada seda, et Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu rahvusvahelisse finantsaruandlusstandardisse lisataks nõue, et rahvusvahelised ettevõtted annaksid oma tuludest ja tasutud maksudest aru iga riigi kohta eraldi; tuletab meelde, et see nõue on kooskõlas vajadusega suurendada rahvusvaheliste ettevõtjate sotsiaalset vastutust;

### **Järelevalvemehhanismid ja näitajad**

75. rõhutab kiireloomulist vajadust teha arengu küsimuses asjakohaseid kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid mõõtmisi;
76. juhib tähelepanu sellele, et jõukuse ja arenguni jõudmiseks ning uute sotsiaal- ja keskkonnaprobleemide lahendamiseks on vaja uut näitajate kogumit, mis ei koosne üksnes

SKPst, vaid peaks seega hõlmama selliseid näitajaid nagu inimarengu indeks, inimeste vaesuse määr, vaesuslõhe indeks ja sissetulekute Gini koefitsient;

77. juhib tähelepanu sellele, et selged ja mõõdetavad näitajad, sealhulgas väljund- ja tulemusandmed, on väga olulised sellistes valdkondades nagu vaesuse kaotamine ning majanduslik ja sotsiaalne areng tehtud edusammude jälgimiseks ja selle kohta aruannete koostamiseks ning need peaksid hõlmama soolist võrdõiguslikkust, tööhõivet, sotsiaalkaitset (nt juurdepääsu tervishoiule ja pensionidele, kaitset töökaotuse puhul ning kaitset spetsiaalsetest elatistest ilmajäämise vastu naiste, laste ja eakate puhul), invaliidsust, rännet ja vähemuste olukorda;
78. kutsub ELi üles töötama välja asjakohaseid algväärtusi, näitajaid ja eesmärke poliitikavaldkondade arengusidususe mõju mõõtmiseks;

### **Erasektor**

79. rõhutab vajadust rakendada ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid; kutsub sellega seoses kõiki riike üles kehtestama tõelise ettevõtluse õigusraamistiku, edendama täielikku ja viljakat tööhõivet ja inimväärselt tööd, inimõiguste, sealhulgas ILO standardite järgimist, läbipaistvust ning sotsiaalseid ja keskkonnanorme;
80. on arvamusel, et erasektorile antava abi põhieesmärk peaks olema tuua arenguriikide inimesed vaesusest välja ning aidata tugevdada arenguriikide erasektorit, arvestades, et selle ebaõnnestumine põhjustaks arengu ja majanduskasvu tasakaalustamatust;
81. nõuab tungivalt, et ELis asuvad ettevõtted, kellel on tootmisüksused arenguriikides, täidaksid oma kohustust järgida inimõigusi ja põhivabadusi, sotsiaalseid ja keskkonnanorme, soolist võrdõiguslikkust, tööõiguse põhieegleid, rahvusvahelisi lepinguid ning maksude maksmise korda läbipaistval viisil;
82. juhib tähelepanu sellele, kui tähtis on kaitsta eraomandit selleks, et toetada investeerimiskeskonda ja õigusriigi põhimõtet;
83. rõhutab, et kuigi erasektoril on majanduses keskne roll, on oma kodanikele kvaliteetsete põhiteenuste tagamine ning seeläbi vaesusega võitlemisele kaasaaitamine siiski riigi peamine kohustus;
84. rõhutab, et avalikus ja erasektoris tuleb leida uusi viise oma huvide, võimete ja jõupingutuste ühendamiseks, et aidata kaasa 2015. aasta järgse kava saavutamisele;
85. rõhutab, et majanduskasv ja areng peaks olema jätkusuutlik, kaasav ja aitama kaasa tootmisuutlikkuse tugevdamisele, inimväärselt töökohtade loomisele ja kõikide sotsiaalsele kaasatusele, et arenguriikidel oleks võimalik oma majandust ümber kujundada; nõuab, et arenguriikides loodaks riiklikult kindlaksmääratud sotsiaalkaitse põhialused ning kaotataks kõik lapstööjõu vormid;
86. juhib tähelepanu sellele, et õiglane kaubandus on kaubanduspartnerlus, mis põhineb dialoogil, läbipaistvusel ja austusel ning millega püüeldakse rahvusvahelise kaubanduse

suurema võrdsuse poole<sup>1</sup>; on seisukohal, et õiglane kaubandus on näide edukast partnerlusest, kus osaleb palju sidusrühmi kogu maailmast ja tarneahela erinevates etappides ning mis tagab ebasoodsamas olukorras tootjatele juurdepääsu turule, kindlustab jätkusuutliku elatise, järgib tööõiguse reegleid, kaotab järk-järgult lapstööjõu kasutamise ning julgustab keskkonnasäästlikke põllumajandus- ja tootmistavasid;

### **Poliitikavaldkondade arengusidusus ja kooskõlastamine rahastajate hulgas**

87. kutsub ELi üles tagama poliitikavaldkondade arengusidususe kindlakäelise lisamise 2015. aasta järgsesse raamistikku ning pöörama seejuures jätkuvalt erilist tähelepanu järgmistele prioriteetsetele valdkondadele: kaubandus ja rahandus, tervis ja haridus, kliimamuutused, loodusvarad, põllumajandus, kalandus, tervishoid, toitumine ja toiduga kindlustatus, ränne, energia, rahu- ja julgeolekupoliitika ning inimõigused;
88. juhib tähelepanu sellele, et kaubandus võib olla vaesuse vähendamisel juhtivaks jõuks, mis tekitab suuremat võrdsust ja läbipaistvust ning edendab jätkusuutlikku inimarengut ja majanduskasvu; nõuab sellega seoses tungivalt, et EL tagaks oma kaubanduspoliitika sidususe ELi arengueesmärkidega;
89. on seisukohal, et kuigi aastatuhande arengueesmärkidega on kindlasti saavutatud edu arenguabile suurema tähelepanu suunamisel, on pelgalt abile keskendumine liiga kitsas fookus; arvab, et vaja on ülemaailmset juhtimist hõlmavat uut käsitusviisi, keskendudes kindlalt poliitika arengusidususele ja ülemaailmse tähtsusega avalike hüvede pakkumisele;
90. on arvamusel, et 2015. aasta järgses arengukavas tuleb kindlaks määrata peamised ülemaailmse tähtsusega avalikud hüved, otsustada, kuidas neid rahastada, ning täpsustada, millised ülemaailmsed asutused peaksid nende hüvede osutamise eest vastutama;
91. on seisukohal, et poliitikavaldkondade arengusidusus peaks liikuma kahju mitteteketamise väljavaatest – nii Euroopas kui ka kaugemal – edasi terviklikuma käsitusviisi poole, milles rahvusvahelist kaubandust, keskkonda ja rahvusvahelist finantsüsteemi nähakse kui ülemaailmset avaliku sektori poliitikat, mis aitab edendada ülemaailmseid arengueesmärke; toetab sellega seoses ideed luua ÜRO süsteemi raames ülemaailmne majandusnõukogu;
92. juhib tähelepanu sellele, et poliitikavaldkondade arengusidusus võib saavutada tõelisi ja tõhusaid tulemusi üksnes arenenud ja arenguriikide, tärkavate majanduste ja rahvusvaheliste organisatsioonide ühiste jõupingutuste ja aktiivse kaasatuse kaudu;
93. rõhutab, et tulevane arenguraamistik peaks sisaldama viidet abile ja „arengu tõhususe” kontseptsioonile; on eelkõige seisukohal, et „abi tõhususe” muutmine „arengu tõhususe” tegevuskavaks koondab endas arenguabi, abi globaalse tähtsusega avalike hüvede pakkumiseks ning olemasolevate ülemaailmse juhtimise struktuuride kohandamist, et suurendada nende suutlikkust vastata ülemaailmsetele probleemidele;
94. nõuab tungivalt, et EL tegutseks liikumapaneva jõuna, tagades vastastikuse täiendavuse ja

---

<sup>1</sup> Nagu see mõiste on määratletud Ülemaailmse Õiglase Kaubanduse Organisatsiooni õiglase kaubanduse põhimõtete hartas.

tööjõu jagamise arenguprotsessis kaasaval ja läbipaistval viisil, muu hulgas ühise programmitöö suurema kasutamise abil;

### **Kõikehõlmavad suunised 2015. aasta järgse arenguraamistiku loomiseks**

95. tunneb heameelt komisjoni 27. veebruari 2013. aasta eesmärgikindla ja kaasava teatise üle, mis kannab pealkirja „Inimväärne elu kõigile”;
96. rõhutab, et uue arenguraamistiku üle läbirääkimiste pidamise eesmärgil ühtse ELi seisukoha kindlaksmääramiseks tuleks arvesse võtta alljärgnevat põhimõtteid:
- a) 2015. aasta järgse arengukava ülesehituses peaksid kajastuma uued ülemaailmsed, piirkondlikud, riiklikud ja kohalikud olukorrad ja probleemid;
  - b) tulevase kava väljatöötamisel tuleb juhinduda arengu- ja keskmiste tuludega riikide täielikust osalemisest ja omanikutundest, samas kui uued kohustused ja tekkiv koormus tuleks võrdselt ja ka õiglaselt jagada kõigi riikide vahel;
  - c) tulevane kava peaks olema eesmärgikindel, universaalne, olemuselt üldine, mitmemõõtmeline ja paindlik, igale riigile sobivaks muudetud lihtsate, täpsete, tegevusele suunatud ja lihtsalt edastatavate sihtidega, see peaks olema kohandatud vastavalt kohalikele, riiklikele ja piirkondlikele asjaoludele ning sellel peaks olema piiratud arv konkreetseid ja mõõdetavaid eesmärke;
  - d) väga tähtis on järgida vastastikuse vastutuse, aruandekohustuse, läbipaistvuse, demokraatia, inimõiguste, omandi, hea valitsemistava, õigusriigi, rahu ja julgeoleku, võrdsuse ja õigluse ning soolise võrdõiguslikkuse põhimõtteid ning tagada, et nendega arvestatakse tulevases kavas;
  - e) tulevaste eesmärkide edukus määratakse kindlaks kõikide arenguriikide suutlikkusega vastutada oma kodanike heaolu eest, tuua kõige haavatavamad inimesed vaesusest välja, võidelda ebavõrdsusega ning järgida samal ajal inimõiguste põhimõtteid;
  - f) erilist tähelepanu tuleks pühendada soolise võrdõiguslikkuse edendamisele ning tüdrukute ja naiste õiguste suurendamisele ühiskonna kõigil tasanditel;
  - g) juhib tähelepanu sellele, et uus raamistik peaks endas koondama säästva arengu majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnaaspekti;
  - h) hädavajalik on võtta kasutusele kõik võimalikud rahalised vahendid ja uuenduslikud rahastamismehhanismid arengu jaoks, pöörates erilist tähelepanu i) võitlusele korruptsiooni, maksuparadiiside, maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise ning ebaseaduslike kapitalivoogude vastu; ii) tärkavate majanduste kohustustele arengukavas ning ka lõunapoolsete riikide ja kolmepoolse koostöö julgustamisele; iii) järelevalvemehhanismide täiustamisele; iv) ametlikule arenguabile ning v) poliitikavaldkondade arengusidususele;
  - i). tuleb tagada, et uus raamistik hõlmaks ka muid kui riikide valitsuste tasandi partnereid, et luua võimalusterohke keskkond tõelise demokraatliku omanikutunde ja

kodanikuühiskonna toetamiseks;

j) poliitikavaldkondade arengusidusus on tulevase raamistiku edukuse tagamiseks äärmiselt oluline, võttes arvesse vaesuse muutuvat olemust ja siseriiklike poliitikasuundade mõju globaalses kontekstis;

k) vaja on selgeid vastutavusmehhanisme, tagamaks, et riigid täidavad oma kohustusi ning tegelevad tulemuslikult 2015. aasta järgses raamistikus käsitlemisele tulevate vaesuse ja jätkusuutlikkuse probleemidega;

97. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning ÜRO peasekretärile.

## SELETUSKIRI

### Aastatuhande arengueesmärgid – saavutused ja uued probleemid

Septembris 2000 võttis ÜRO vastu aastatuhande deklaratsiooni, misjärel kehtestati konkreetseid, ajaliselt piiratud eesmärgid, mis tuli täita 2015. aastaks.

Aastatuhande arengueesmärkide täitmisel on tehtud märkimisväärseid edusamme: saavutatud on eesmärk vähendada ülimat vaesust poole võrra, samuti eesmärk vähendada poole võrra nende inimeste arvu, kellel puudub usaldusväärne juurdepääs parandatud joogivee allikatele, ning parandatud on rohkem kui 200 miljoni agulites elava inimese elamistingimusi. Me oleme näinud kiireid edusamme laste ja naiste suremuse vähendamisel. Samuti on tehtud edusamme eesmärgi suunas parandada juurdepääsu algharidusele. Kokkuvõttes on aastatuhande arengueesmärgid olnud poliitilisel tasandil edukad, olles koondanud arenguküsimuste ümber poliitilise tegevuse ja üldsuse arvamuse.

Sellest hoolimata on kaks aastat enne arengueesmärkide täitmise tähtaega veel palju vaja ära teha. Inimesed kogu maailmas kannatavad endiselt vaesuse, nälja, ebavõrdsuse ja ebakindluse all. Ülimas vaesuses elab endiselt hinnanguliselt 1,3 miljardit inimest ning paljud aastatuhande arengueesmärkide saavutamist takistavad asjaolu on veel alles.

### Miks me seda dokumenti vajame?

Käesoleval aastal vaatab ÜRO läbi praeguste aastatuhande arengueesmärkide edusammud ning suunab pilgu 2015. aasta järgse arenguraamistiku poole.

Raportöör on seisukohal, et EL peab olema sellesse arutellusse täielikult kaasatud kooskõlastatud seisukohaga, eelkõige seoses ÜRO 2012. aasta säästva arengu konverentsi järelmeetmete ja septembris toimuva aastatuhande arengueesmärkide eriürituse ettevalmistusprotsessiga.

Samal ajal kui komisjon valmistub vastu võtma teatist, mis ühendab ÜRO 2012. aasta säästva arengu konverentsi järelmeetmeid, aastatuhande arengueesmärkide läbivaatamist ja 2015. aasta järgset arenguraamistikku, on käesoleva raporti eesmärk seda protsessi toetada. Käesoleva dokumendi eesmärk on rõhutada mõningaid olulisi elemente ja põhimõtteid, mida tuleks tulevase laiaulatusliku raamistiku kavandamisel arvesse võtta.

### **I. Kogemustest õpitu ja uuendatud lähenemistee nõudlikus maailmas**

Me peame võtma arvesse praegustest aastatuhande arengueesmärkidest õpitut ja samal ajal arvestama, et maailm on viimase aastakümne jooksul märkimisväärselt muutunud: vaesus on võtnud uusi mõõtmeid, erinevused arenguriikide vahel on suurenenud – mitmetest riikidest on saanud rahastajad, samas kui teised, mis puutuvad kokku suure ebavõrdsusega, on endiselt ülimalt haavatavad kriisist põhjustatud šokkide suhtes (kliimamuutused, toidukriisid, demograafilised muutused, põgenikud jne). Need probleemid on omavahel seotud ja nendega peavad tegelema kõik riigid üheskoos.

Kiiresti muutuv globaalne keskkond nõuab kõikehõlmavat ja tõhusat lähenemisviisi ELi arengupoliitikas.

## **II. Prioriteetsed tegevusvaldkonnad: vaesuse kaotamine ja jätkusuutlik areng**

Vaesuse kaotamise ja keskkonnasäästlikkuse vahel on väga oluline seos. Vaesust ei ole võimalik kaotada, kui seejuures ei käsitleta muu hulgas kliimamuutusi, magevee allikate seisundi halvenemist ja bioloogilise mitmekesisuse kadumist – kõikidel nendel teguritel on negatiivne mõju kõige vaesematele elanikerühmadele. Seega peaksid vaesuse kaotamine ja keskkonnasäästlikkuse saavutamine olema uue raamistiku prioriteetsed valdkonnad, et tagada kõigile inimväärne elu. Lisaks on vaesuse kaotamine mitmesuunaline, selle määratlust tuleks laiendada ja seda ei tohiks taandada üksnes rahalise künnise küsimuseks.

### **Tervishoid ja haridus**

Nagu on rõhutatud ÜRO 2012. aasta säästva arengu konverentsi tulemustes, peaks EL käsitlema tervishoidu ja haridust jätkusuutliku arengu kõige olulisemate osadena ning vaesuse kaotamise ja majanduskasvu peamiste vahenditena. Juurdepääsuga paremal tasemel keskkoolidele peaksid kaasnema suuremad tööhõivevõimalused. Selleks, et veelgi kaotada nälga ja samal ajal parandada toiduga kindlustatust, peame kõigepealt saavutama eesmärgi pakkuda peamist taset hariduse, toitumise ja puhta vee osas. Erilist tähelepanu tuleks pöörata ka mittentakavate haiguste, näiteks vähi tõkestamisele.

### **III. Hea valitsemistava**

ÜRO 2012. aasta säästva arengu konverents tegi selgeks, et „meie jätkusuutliku arengu eesmärkide saavutamiseks vajame igal tasandil tõhusaid, läbipaistvaid, vastastikku aruandvaid ja demokraatlikke institutsioone”. Seetõttu peaks uues raamistikus kajastuma selge pühendumus demokraatlikule valitsemistavale.

Selle eesmärgiga tegelemine tähendab seda, et parlamendid peaksid osalema jätkusuutliku arengupoliitika omandi ülesehitamisel, pidades poliitilisi arutelusid ja võttes rahvusvahelised arengukohustused ja jätkusuutliku arengupoliitika üle siseriiklikesse õigusaktidesse.

Volitatud kodanikuühiskonna organisatsioon on iga demokraatliku süsteemi ülioluline komponent. Kodanikuühiskonna organisatsioonidel on väga oluline roll: poliitikavaldkondade määratlemisel ja rakendamisel; õiglase ja jätkusuutliku arengu edendamisel; konfliktide lahendamisel; ning läbipaistvuses ja vastastikkuses aruandluses. 2015. aasta järgse raamistiku läbirääkimistel peaks EL avaldama tugevat toetust kodanikuühiskonna organisatsioonidele soodsa keskkonna saavutamisele.

### **Inimõigustel põhinev lähenemistee**

Inimõiguste põhimõtted peaksid nende kõikehõlmavuse tõttu olema 2015. aasta järgse raamistiku keskmes. Neid tuleks tunnustada nii riikide kui ka rahvusvahelisel tasandil ning neid tuleb austada mitte üksnes avalikus sektoris, vaid ka erasektoris.

### **Rahu, julgeolek ja areng**

Relvastatud konfliktid ja konfliktijärgsed olukorrad on mõned peamistest arengu takistustest. Poolteist miljardit inimest elab ebakindlates või konfliktidest mõjutatud riikides, mis ei ole suutnud täita ühtegi aastatuhande arengueesmärki<sup>1</sup>. Seetõttu vajavad need riigid erilist tähelepanu. Aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel tehtud edusammud peatati riikides, mida iseloomustasid suur ebakindlus ja haavatavus. Raportöör on seisukohal, et tulevases arenguraamistikus tuleb seada prioriteediks konfliktijärgsete riikide suutlikkus saavutada mistahes eesmärged, pidades seejuures silmas Busanis kokkulepitud rahutagamise ja riigi ülesehitamise eesmärged.

#### **IV. Keskkonnasäästlikkus**

Raportöör on seisukohal, et jätkusuutliku arengu kolm mõõdet – majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnanalane – on vaja ühendada, kuna see võimaldaks inimeste heaolu küsimust paremini käsitleda.

Laialdane üksmeel paistab valitsevat selles, et kliimamuutused mõjutavad praeguste ja tulevaste arengueesmärkide saavutamist.

Raportöör on seisukohal, et selle suurima ohu õigeaegselt käsitlemiseks võivad kliimamuutustealased läbirääkimised ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raames pakkuda kasulikke arusaamisi, eelkõige seoses ühiste, kuid erinevate kohustuste põhimõtetega<sup>2</sup>.

Raportöör on seisukohal, et ÜRO liikmesriigid peaksid nõuetekohaselt tegelema kliimamuutuste leevendamiseks ja nendega kohandumiseks eraldatavate rahaliste vahendite küsimusega, et tagada pidevad edusammud vaesuse kaotamisel. ELil on vaja toetada ÜRO kõrgetasemelise ekspertrühma ja ÜRO jätkusuutlike arengueesmärkide töörühma tulemuste ja soovitude vahelist lähenemist.

EL peaks toetama sisutihedate jätkusuutlike arengueesmärkide kasutamist ja konkreetsete eesmärkide, nagu energia, vesi, jätkusuutlik maakasutus, loodusvarade tõhususe, merekeskkonna kaitse ja bioloogilise mitmekesisuse määratlemist. Nagu me teame, on vesi arengu jätkusuutlikkuses kesksel kohal ja see on otseselt seotud märkimisväärse osaga peamistest globaalsetest probleemidest.

Jätkusuutlikud energiateenused aitavad kaasa vaesuse kaotamisele, parandavad tervishoidu, päästavad elusid ja annavad peamise sisendi tootmiseks. Energiajulgeolek nõuab selliste strateegiate rakendamist, mis põhinevad energiaallikate ja -varustuskanalite mitmekesistamisel, ökosüsteemide ja loodusvarade kaitsmisel, loodusõnnetuse riskide vähendamisel, integreeritud veevarude majandamisel, turgude ja taristute parandamisel.

#### **V. Teel seisukoha suunas, mille EL võtab 2015. aasta järgse arenguraamistiku kohta**

---

<sup>1</sup> OECD *et al.* (2011), „Konfliktid, haavatavus ja relvastatud vägivald on peamised tegurid, mis takistavad aastatuhande arengueesmärkide saavutamist”.

<sup>2</sup> ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni artikkel 3.



## **Rahastamine**

Võttes arvesse asjaolu, et uus raamistik ehitatakse üles peamiselt poliitilistele kompromissidele, on kaasavad poliitilised arutelud jätkusuutlike arengueesmärkide rahastamisvahendite üle pärast 2015. aastat komisjoni ja kõikide asjaomaste sidusrühmade vahel äärmiselt olulised.

Raportöör tuletab meelde, et 2012. aastal toimunud ÜRO arengukoostöö foorumil rõhutati selgelt vajadust suurema kooskõlastamise järele erinevate abimehhanismide ja rahastajate vahel. Ametliku arenguabi, välismaiste otseinvesteeringute, kaubandus-, võla-, kliimamuutuste, tehnoloogiasiirde, ettevõtluskeskkonna ja abiasutuste hankepoliitika – kõik need peaksid olema kooskõlastatud arengu paremaks edendamiseks.

## **Uuenduslikud rahastamismehhanismid**

Raportöör usub, et kõikide rahaliste vahendite kasutusele võtmine, sealhulgas erasektorist, on 2015. aasta järgsete arengueesmärkide saavutamiseks väga oluline. Sellega seoses võib laenude ja toetuste kombineeritud kasutamise edasiarendamine võimendada rahalisi vahendeid arengu jaoks.

Veel üks aspekt, mis vajab antud kontekstis erilist tähelepanu, on abist sõltuvus. On ülimalt oluline, et arenguriigid kehtestaksid kohandatud maksupoliitika koos tõhusate maksustamismehhanismidega, et toetada arengut pikaajalises perspektiivis.

## **Siseriiklike tulude suurendamine tõhusa maksustamise ja korrupsioonivastase võitlusega**

Praegu on tulude kogumise tasemed arenguriikides globaalse keskmisega võrreldes märkimisväärselt madalad. Suuresti on see tingitud ebatõhusatest riiklikest maksusüsteemidest ja haldusest. Lisaks viiakse igal aastal nendest riikidest maksudest kõrvalehoidumise ja pettuse teel välja ebaseaduslikke rahavooge, mis on umbes kaheksa korda suuremad kui ametliku arenguabi vahendid. Hinnanguliselt saaks umbes 160 miljardit USA dollarit riigi tuludes kasutusele võtta, kui neid ebaseaduslikke rahavoogusid maksustataks.

Siinkohal on eriti oluline, et EL jätkaks arenguriikide toetamist nende tulude kogumisel ja riiklike maksusüsteemide tugevdamisel.

Korrupsiooni ja selle arengupoliitikale avaldatava mõju küsimuse käsitlemine nõuab ELilt ja selle liikmesriikidelt selliste õigusaktide väljatöötamist, mis kohustavad nafta-, gaasi- ja kaevandusettevõtjaid avalikustama valitsustele tehtavaid makseid.

## **Järelevalvemehhanismid ja näitajad**

Selged ja läbipaistvad näitajad on väga olulised, et jälgida edusamme, edendada vastastikust aruandlust, tõsta teadlikkust või rõhutada riigi parimaid tavasid. EL, ÜRO organisatsioonid ja rahvusvahelised organisatsioonid peavad kasutusele võtma sobiva kombinatsiooni kvantitatiivsetest ja kvalitatiivsetest mõõtmiskriteeriumitest ja näitajatest. Mitmemõõtmeline

mehhanism peaks suutma hinnata ja arvesse võtta selliseid olulisi teemasid, nagu jätkusuutlik areng, vaesus, ebavõrdsus, sooline võrdõiguslikkus ja abi tõhusus.

## **Erasektor**

Raportöör on seisukohal, et erasektor peaks olema kaasatud arengupartnerina. Terve ja konkurentsivõimeline erasektor on vaesuse vähendamise saavutamiseks väga oluline, kuna see loob võimalusi tootmiseks ja inimväärse töö tagamiseks ning kogub täiendavaid rahalisi vahendeid jätkusuutlikuks ja kaasavaks majanduskasvuks.

Kuid väga oluline on võimaldada soodsa keskkonna loomist erasektori arenguks, kehtestades muu hulgas selge ja tõhusa ettevõtluse õigusraamistiku koos seadustikuga, mis tagab inimõiguste, tervishoiu ja keskkonnakaitse järgimise.

## **Poliitikavaldkondade arengusidusus ja koordineerimine rahastajate hulgas**

Rahastajatevahelise kooskõlastamise ja poliitikavaldkondade vahelise sidususe puudumine tekitab ebavajalikke kulusid, millel on negatiivsed mõjud ja on kahjulik muidu olulistele poliitikavaldkondadele. Seetõttu on äärmiselt oluline, et EL võtaks vastavalt Lissaboni lepingus sisalduvale õiguslikule alusele ja Euroopa arengukonsensusele arengukoostöö eesmärgi arvesse kõikide poliitikasuundade puhul, mida ta rakendab ja mis tõenäoliselt mõjutavad arengumaid.

## **VI. Järeldused**

Kooskõlastatud ja sidus ELi seisukoht 2015. aasta järgse arenguraamistiku kohta on äärmiselt oluline, võttes arvesse järgmise ÜRO Peaassamblee eriürituse ettevalmistamisprotsessi, vastasel juhul on tõsine oht õige hetk mööda lasta.

Nagu ÜRO peasekretär Ban Ki-moon on öelnud: „Aastatuhande arengueesmärkide saavutamine 2015. aastaks on keeruline, kuid võimalik”. Praegustel majanduskriisidel, mis on suuremat osa arenenud maailmast igast küljest rünnanud, ei tohi lasta aeglustada siimaani saavutatud edusamme. Me peaksime toetuma siimaani saavutatud eemale. ELil on vaja jõuda ühtsele seisukohale, mis tugineb aastatuhande arengueesmärkide raamistikule ja edasistele tulemustele seoses jätkusuutlike arengueesmärkidega. Raportöör toetab aruandekohustuslikku, kõikehõlmavat 2015. aasta järgset raamistikku, mis põhineb inimõiguste, võrdsuse, mittediskrimineerimise, jätkusuutlikkuse, hea valitsemistava ja arengupoliitika sidususe põhimõtetel, eesmärgiga luua õiglane ja jätkusuutlik maailm, kus iga inimene võib saavutada oma õigused ja elada vaesuseta.

27.3.2013

## **NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI ARVAMUS**

arengukomisjonile

aastatuhande arengueesmärkide ja 2015. aasta järgse raamistiku kindlaksmääramise kohta  
(2012/2289(INI))

Arvamuse koostaja: Anne Delvaux

### **ETTEPANEKUD**

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon palub vastutaval arengukomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- võttes arvesse 8. septembril 2000. aastal vastu võetud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni aastatuhande deklaratsiooni,
- võttes arvesse ÜRO Arenguprogrammi 2010. aasta jaanuaris avaldatud aruannet „Poolel teel aastatuhande eesmärkide suunas – aastatuhande eesmärkide saavutamine” (Beyond the Midpoint - achieving the Millenium Development Goals),
- võttes arvesse ÜRO Arenguprogrammi 2010. aasta inimarengu aruannet „Rahvaste tõeline rikkus – rajad inimarenguni”,
- võttes arvesse 18. septembri 1979. aasta ÜRO konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta,
- võttes arvesse 1995. aasta septembris Pekingis toimunud neljandat ülemaailmset naisteteemalist konverentsi, Pekingis vastu võetud deklaratsiooni ja tegevusprogrammi ning nendest tulenevaid lõppdokumente, mis võeti vastu 9. juunil 2000, 11. märtsil 2005 ja 2. märtsil 2010 ehk vastavalt ÜRO erakorralistel istungjärgudel Peking +5, Peking +10 ja Peking +15, kus käsitleti edasisi meetmeid ja algatusi Pekingi deklaratsiooni ja tegevusprogrammi rakendamiseks ning milles liikmesriigid võtsid kohustuseks võtta meetmeid naiste ja meeste võrdõiguslikkuse edendamiseks 12 valdkonnas,
- võttes arvesse ÜRO aruannet Gender Chart 2012, milles antakse aastatuhande kaheksale arengueesmärgile hinnang soolise võrdõiguslikkuse arengu aspektist,

- võttes arvesse komisjoni 21. aprilli 2010. aasta teatist Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kaheteistkümnest punktist koosnev ELi tegevuskava aastatuhande arengueesmärkide toetuseks” (COM (2010)0159 lõplik),
  - võttes arvesse komisjoni 8. märtsi 2010. aasta töödokumenti, milles käsitletakse ELi tegevuskava soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise kohta arengukoostöös aastateks 2010–2015 (SEC (2010) 265), ning nõukogu 14. juuni 2010. aasta järeldusi aastatuhande arengueesmärkide kohta, milles kinnitatakse kõnealune ELi tegevuskava,
  - võttes arvesse oma 15. juuni 2010. aasta resolutsiooni edusammude kohta aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks lähtuvalt vahekokkuvõttest ÜRO 2010. aasta septembri kõrgetasemelise kohtumise ettevalmistamisel<sup>1</sup>,
  - võttes arvesse tegevusprogrammi rakendamist, mis võeti vastu 1994. aastal Kairos toimunud elanikkonna ja arengu rahvusvahelisel konverentsil (ICPD), kus üleilmne kogukond tunnistas ja kinnitas, et seksuaal- ja reproduktiivtervise ning soojätkamisõigused on jätkusuutliku arengu jaoks põhjapaneva tähtsusega,
- A. arvestades, et enamikku aastatuhande arengueesmärkide sihtidest ja eelkõige sihte, mis puudutavad vaesuse vähendamist, laste haridust ja emade suremuse vähendamist, on raske saavutada, kui nende saavutamise strateegiates ei keskenduta ka perekonnale;
  - B. arvestades, et kaks aastatuhande arengueesmärki on seotud konkreetselt naistega: soolise võrdõiguslikkuse edendamine ja naiste mõjuvõimu suurendamine (kolmas eesmärk) ja emade tervisliku olukorra parandamine (viies eesmärk); arvestades, et veel kolm eesmärki aitavad otseselt kaasa naiste ja tütarlaste elutingimuste parandamisele: üldise alghariduse kõigile kättesaadavaks muutmine (teine eesmärk), laste suremuse vähendamine (neljas eesmärk) ja HIV/AIDSi, malaaria jt haigustega võitlemine (kuues eesmärk);
  - C. arvestades, et kaks aastat enne 2015. aastat, mis on aastatuhande arengueesmärkide saavutamise tähtaeg, on naised igal pool maailmas ikka veel vaesemad kui mehed; arvestades, et kuigi algkoolis käib üha rohkem tütarlapsi, valitseb keskkooli tasandil ikka veel märkimisväärne sooline ebavõrdsus; arvestades, et kuigi 20% parlamendiliikmetest maailmas on naised, kulub praeguse arengutempo juures võrdse esindatuse saavutamiseks üle 40 aasta;
  - D. arvestades, et erinevad uuringud näitavad, et kui naised on haritud, saavad teenida ja kontrollida oma tulusid, tuleneb sellest mitmeid positiivseid tagajärgi: emade ja laste suremus väheneb, naiste ja laste tervishoid ja toitumine paraneb, põllumajanduslik tootlikkus suureneb, kliimamuutust on võimalik leevendada, rahvastiku kasv aeglustub, majandus kasvab ning vaesustsüklid katkevad;
1. nõuab ÜRO-lt tungivalt kiiremat edasiminekut arengueesmärkide edendamises ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse suuremat tähtsustamist, mida kajastaks mitme

---

<sup>1</sup> ELT C 236 E, 12.8.2011, lk 48.

konkreetselt ühiselt kokku lepitud eesmärgi lisamine 2015. aasta järgsete aastatuhande arengueesmärkide raamistikku ning nende aspektide valdkonnaülesuse rõhutamine arengukoostööprogrammides;

2. avaldab kahetsust, et praegune aastatuhande arengueesmärkide raamistik ei ole suutnud tõhusalt tegeleda sisuliste põhjustega, millest saavad alguse sooline ebavõrdsus ning mitmekordsed ja omavahel ristuvad diskrimineerimise vormid, mida kogevad naised ja tüdrukud üle kogu maailma; tunnistab, et naistel peaks olema keskne roll pärast 2015. aastat kehtima hakkava raamistiku väljatöötamises ning samuti selle raamistiku rakendamises, järelevalves ja hindamises; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles rõhutama vajadust mõista, et naiste ja meeste vaheline võrdõiguslikkus on omaette eesmärk, mis on ülejäänud arengueesmärkide saavutamise eeltingimus;
3. rõhutab, et perekonnakeskne poliitika, mis toetab tööl käivaid lapsevanemaid, on osutunud väärtuslikuks ja tõhusaks paljudes sotsiaalse arengu valdkondades, ning et isegi aastatuhande arengueesmärkide saavutamine sõltub sellest, kui hästi pered saavad sellele kaasa aidata;
4. nõuab tungivalt, et ÜRO kaaluks perekonda puudutavaid aspekte, mis on sätestatud viimastel aastakümnetel toimunud ja tulevastel aastatel toimuvate ÜRO tähtsamate konverentside ja tippkohtumiste lõppdokumentides, kuna nendes antakse raamistik rahvusvaheliselt kokkulepitud arengueesmärkide, sealhulgas aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks, ning suunatakse rahvusvahelisi jõupingutusi nende jõudmiseks;
5. nõuab tungivalt, et 2015. aasta järgsete aastatuhande arengueesmärkide hindamisel lähtuks ÜRO alati ÜRO Arenguprogrammi 2010. aasta inimarengu aruandes esitatud soolise ebavõrdsuse indeksist, mis kajastab soolise võrdõiguslikkuse olukorda konkreetses riigis kõige näitlikumalt ja ülevaatlikumalt, ning jätkaks nii kvantitatiivset kui ka kvalitatiivset lähenemisviisi silmas pidades; juhib tähelepanu asjaolule, et ÜRO peab lähemalt uurima põhjuseid, miks edasimineku emade tervise parandamise vallas on olnud võrreldes teiste aastatuhande arengueesmärkidega suhteliselt aeglane, ning, et tuleviku eesmärkide sihid ja näitajad peavad kajastama tõepäraselt tõkkeid, millega naised ja tüdrukud kokku puutuvad (nt juurdepääs haridusele, mis ulatub kaugemale kooli registreerumisest) ja need tuleb sugude kaupa eristada, et teatud osa elanikkonnast ei jääks kõrvale;
6. nõuab, et 2015. aasta järgsete aastatuhande arengueesmärkide raamistikuga seataks naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse küsimustes edasipüüdlilikud sihid, mis on seotud naiste mõjuvõimu ja heaoluga, täieliku ja võrdse otsustusprotsessis osalemise õigusega nii poliitika-, majandus-, sotsiaal- ja keskkonnaalal, naistele suunatud vägivalda vastase võitlusega, juurdepääsuga kvaliteetsele haridusele (põhi-, kesk- ja kõrgkooli tasandil) ja kvaliteetkoolitusele, üldise tervishoiu edendamiseks tervishoiusüsteemide kaudu, mis on avalikud ja kasutamise kohas tasuta, samuti mikrokrediidi võimalustele, et võidelda vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega, juurdepääsuga tõhusale ja kvaliteetsele tervishoiule, üldise juurdepääsuga seksuaal- ja reproduktiivtervishoiule ja nendega seotud õigustele ning nende parandamisega, tööhõive kvaliteedi ja stabiilsusega, võrdse tasustamisega, karjäärivõimalustega, naiste esindatusega poliitika ja majanduse valdkonnas ning omandi- ja pärimisõigusega;

7. kutsub komisjoni ja ÜROd üles tagama, et 2015. aasta järgne aastatuhande arengueesmärkide raamistik tunnustaks ja rakendaks õigust kõrgeimatele võimalikele tervisenormidele, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervisele normidele ja õigustele kui inimese põhiõigustele ning sisaldaks eesmarke juurdepääsu kohta kvaliteetsetele, taskukohastele, kättesaadavatele, vastuvõetavatele tervisteenustele, hooldusele ja informatsioonile kogu elu jooksul; on seisukohal, et see peaks hõlmama juurdepääsu rasedumisvastastele vahenditele, eriti vallaliste ja noorte naiste jaoks; ohtlike abortide, HIVi ja sugulisel teel levivate infektsioonide ja soolise vägivalla ennetamist, toetust ja ravi; sünnituseelset ja sünnitusjärgset hooldust ja teenindust ning konfidentsiaalseid ja kergesti juurdepääsetavaid noortesõbralikke teenuseid;
8. nõuab, et 2015. aasta järgsete aastatuhande arengueesmärkide raamistikuga võideldakse igasuguse naistevastase vägivalla ning naistele ja tütarlastele kahjulike traditsioonide vastu: ahistamine, vägistamine ja seksuaalne väärkohtlemine, prostitutsioon, orjus, eksploateerimine, naiste mõrvad, naiste suguelundite moonutamine, sundabielud, koduvägivald jne; rõhutab, et naiste õiguste, sealhulgas nende seksuaal- ja reproduktiivõiguste toetamine ning nende inimväärikuse austamine on oluline soolise vägivalla ennetamisel ja selle vastu võitlemisel, pakkudes kaitset ning asjakohast nõustamist ohvritele ning tagades, et kurjategijaid karistatakse; kutsub komisjoni üles võtma selliste kuritegude toimepanijate karistamatuse vastu võitlemise oma arenguabi poliitika prioriteetide hulka; nõuab, et tulevaste aastatuhande arengueesmärkide määratlemisel pööratakse tähelepanu konkreetsele eesmärgile võidelda igat liiki naistevastase vägivalla vastu, lisades konkreetse eesmärgina naiste ja tütarlaste vastase vägivalla kaotamise;
9. rõhutab vajadust jätkuvalt hukka mõista ja karistada naiste suguelundite moonutamise, aukuritegude, sundabielu, alaealiste sundabielu ja igasuguse vägivalla, eriti koduvägivalla eest, mida pannakse toime usu nimel;
10. kutsub ÜROd üles 2015. aasta järgses raamistikus keskenduma koostoimele seksuaal- ja reproduktiivtervise alaste õigustega arvestamise ja aastatuhande muude arengueesmärkide (nagu tüdrukute hariduse ja naiste mõjuvõimu) saavutamise vahel, edendades seeläbi juurdepääsu pereplaneerimise teenustele, seda eriti maapiirkondades;
11. nõuab, et 2015. aasta järgne aastatuhande arengueesmärkide raamistik peab tagama osaleva lähenemisviisi ja jõulise vastutusraamistiku, mis põhineb inimõigustel, võrdõiguslikkusel ja õigluse põhimõtetel, kehtestades meetmed ja mehhanismid, et jälgida inimõigustealaste kohustuste eest võetud poliitilist, programmilist ja rahalist vastutust;
12. nõuab kiiremaid globaalseid meetmeid, et vähendada emade, vastsündinute ja laste suremust ning kinnitab, kui oluline on üldine juurdepääs reproduktiivtervishoiule;
13. nõuab jätkuvat toetust teadusuuringutele tõhusamate ja jätkusuutlikumate ennetus- ja raviprogrammide väljatöötamiseks, kaasa arvatud teadus- ja arendustegevusele tõhusa arstliku sekkumise, sealhulgas vaktsiinide, ravimite ja diagnostika vallas;
14. nõuab, et 2015. aasta järgne aastatuhande arengueesmärkide raamistik peab täielikult kaasama naisühendused uute aastatuhande arengueesmärkide sisu määratlemisse ja kujundamisse ning rakendamisse vastavalt nende ootustele ja kogemustele;

15. märgib, et naised mängivad toitumises ja toiduainetega kindlustatuses olulist rolli, olles vastutavad 80% põllumajanduse eest Aafrikas, kuigi nad ei saa peaaegu kunagi olla selle maa omanikud, mida nad harivad; rõhutab, et sarnaselt sõltub näljahäda kaotamine abist väiketalunikele, et nad saaksid toota enda ja oma pere jaoks piisavalt toitu; juhib tähelepanu sellele, et enamik väiketalunikke on naised; nõuab sootundliku lähenemisviisi integreerimist toiduga kindlustatuse kavandamise kõikidesse elementidesse; rõhutab vajadust vältida ja ravida alatoitlust tõenditel põhineva sekkumisega eelistades rasedaid ja väikelapsi;
16. nõuab tungivalt, et ÜRO lähtuks 2015. aasta järgsete aastatuhande arengueesmärkide hindamisel inimõigustest ja tagaks, et naiste õiguste kaitseks on kehtestatud juriidilised ja täitemeetmed, ilma igasuguse diskrimineerimise, sunni või vägivallata mis tahes põhjusel, sõltumata vanusest, soost, rassist, rahvusest, kultuurist, religioonist, perekonnaseisust, puudest, HIV staatuselt, rahvuslikust päritolust, rändestaatuselt, keeleoskusest, seksuaalsest sättumusest, soolisest identiteedist või muudest teguritest ja staatuselt vajalike õigusaktide kaudu; on arvamusel, et tuleb kaotada igasugused juriidilised, poliitilised, reguleerivad piirangud ning karistused, näiteks keelu rasedatel neidudel koolis käia;
17. rõhutab vajadust tagada kvaliteetne põhiharidus vähemusrahvustele, eriti maapiirkondades, konfliktidest mõjutatud piirkondades, puuetega lastele ja lapstööliste;
18. nõuab täiendavate jõupingutuste tegemist, et jätkata soolise mõõtme integreerimist kõikidesse välisabi poliitikavaldkondadesse ja programmidesse, sealhulgas kõrvaldades diskrimineerimise ja naistevastase vägivalla; nõuab soolise võrdõiguslikkuse strateegiate rahastamist, sealhulgas kohalike naisorganisatsioonide rahastamist, mis keskenduvad igas arenguabi agentuuris naiste ja tüdrukute õpetamisele;
19. nõuab täiendavat uurimistööd seoste kohta lapsporno ja täiskasvanute pornograafia vahel, selle mõju kohta tüdrukutele, naistele, poistele ja meestele, samuti suhte kohta pornograafia ja seksuaalse vägivalla vahel, ning võtta konkreetseid meetmeid, et võidelda nende nähtuste vastu;
20. nõuab tungivalt, et kõik riigid ratifitseeriks soolise võrdõiguslikkuse edendamise eesmärgil ÜRO konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta;
21. rõhutab vajadust töötada välja ja rakendada terviseprogramme, et tugevdada tervishoiusüsteeme, võttes arvesse asjaolu, et ülemaailmne majanduskriis on aeglustanud edasiminekut HIV/AIDSi, tuberkuloosi, malaaria ning tähelepanuta jäetud troopiliste haiguste alaste uurimuste vallas;
22. rõhutab emade tervise parandamise eesmärgi tähtsust emade suremuse vähendamise jaoks ja üldise juurdepääsu saavutamiseks seksuaal- ja reproduktiivtervise teenustele ja pereplaneerimisele; rõhutab hariduse ja teadlikkuse tõstmise tähtsust seksuaal- ja reproduktiivtervise valdkonnas, mis on naiste tervishoiu tegevuskava lahutamatu osa;
23. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles, pidades silmas soolise võrdõiguslikkusega ja soo alusel mittediskrimineerimisega seotud eesmärkide valdkondadevahelist iseloomu,

suurendama nendele eesmärkidele suunatud programmide arenguabitoetusi, et tagada soolise mõõtmega arvestamine kõigis arenguabi kavandamise etappides (kindlaksmääramine, väljatöötamine, teostamine ja hindamine);

24. rõhutab soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise tähtsust kõikide aastatuhande arengueesmärkide kujunemisele ja saavutamisele; rõhutab, et eriprogrammid naiste mõjuvõimu, nende sotsiaalse ja majandusliku iseseisvuse suurendamiseks ja mittediskrimineerimiseks on vajalikud, et tagada sooline võrdõiguslikkus ja täita aastatuhande arengueesmärgid;
25. kordab tungivalt seisukohta, mida ta on avaldatud ka teistes resolutsioonides, et vastavalt rahvusvahelise rahvastiku- ja arengukonverentsi tegevuskavale peab pereplaneerimise programmide eesmärk olema võimaldada abielupaaridel ja üksikisikutel võtta vastu vabasid, vastutustundlikke ja teadlikke otsuseid raseduse kohta ja teha kättesaadavaks mitmekesiseid ohutuid, tõhusaid ja aktsepteeritavaid pereplaneerimise meetodeid, mida nad kasutavad omal vabal valikul ja ilma igasuguse sunnita; kutsub liikmesriike, Euroopa Liitu ja ÜROd kasutama seda lähenemisviisi ka 2015. aasta järgses aastatuhande arengueesmärkide raamistikus;
26. kutsub pädevaid ametiasutusi üles kehtestama 2015. aasta järgse aastatuhande arengueesmärkide strateegia rakendamisele nn pere süvalaiendamise lähenemisviisi vastavalt poliitikale, mis on määratletud ÜRO poolt vastuvõetud süsteemi poolt<sup>1</sup>;
27. juhib tähelepanu asjaolule, et edusammud hariduse valdkonnas seoses aastatuhande arengueesmärkide (2) olnud tagasihoidlikud; märgib eriti, et rohkem tüdrukuid saavad algharidust; rõhutab, et tuleb teha suuremaid jõupingutusi selle tagamiseks, et tüdrukud lõpetaksid algkooli ja saaksid juurdepääsu kesk- ja kõrgharidusele;
28. märgib, et erilist tähelepanu tuleb pöörata mõlemast soost laste harimisele soolistes küsimustes kohe nende haridustee algusest peale, nii et järk-järgult muutuksid hoiakud ja sotsiaalsed stereotüübid ning sooline võrdõiguslikkus muutuks kõigis maailma riikides;
29. palub komisjonil ja liikmesriikidel lisada oma kahepoolsetesse lepingutesse kolmandate riikidega siduvad sätted, mis käsitlevad igat liiki diskrimineerimise keeldu seoses soo, perekonnaseisu ja vanuse ning erinevate usuliste või traditsioonilised tavadega, sealhulgas suguelundite moonutamise, soopõhise tapmise, aumõrvade, röövimise ja naiste ebaseadusliku kinnipidamise, samuti sundabieludega;
30. nõuab, et 2015. aasta järgne aastatuhande arengueesmärkide raamistik peab tagama piisava rahastamise arengu, keskkonna ja vaeste hüvanguks tehtavateks kulutusteks et neid eesmärke saavutada; on endiselt seisukohal, et abiandjad peavad täitma pika perspektiivi rahalised kohustused, sealhulgas 2015. aasta järgses aastatuhande arengueesmärkide raamistikus 0,7% kogurahvatulu suunamise ametlikuks arenguabiks ning peaksid investeerima tulu kasvatamiseks uuenduslikest rahastamisallikatest, samuti tegema lõpu maksudest kõrvalehoidumisele ja maksustamise vältimisele;
31. kinnitab veel kord, kui oluline on võtta arvesse olukorda, milles on naised, mitte ainult kui

---

<sup>1</sup> ÜRO Inimõiguste Nõukogu resolutsioon 12/21 ja muud sellega seotud resolutsioonid.



haavatav osa elanikkonnast, vaid ka kui arengupoliitika aktiivsed kaasaaitajad; rõhutab samuti, et naised on tõestanud oma pädevust lahendada probleeme ja konflikte ning nõuab seetõttu tungivalt, et komisjon ja kõik riigid suurendaksid naiste rolli tegevusgruppides ja tööühmades;

32. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid asuksid eelseisvatel läbirääkimistel samadele seisukohtadele ja võtaksid arvesse Euroopa Parlamendi soovitusi seoses Euroopa Liidu seisukohaga seoses 2015. aasta järgsete aastatuhande arengueesmärkide kohta;
33. nõuab tungivalt, et liikmesriigid toetaksid rahvusvahelise pereasta 20. aastapäeva, mis saabub aastatuhande arengueesmärkide sihtaasta eel, sest see annab võimaluse arenguküsimuste suhtes integreeritud ja tervikliku lähenemisviisi osana pöörata tähelepanu uuesti perekonna rollile;
34. rõhutab, et edusammude puudumine aastatuhande arengueesmärkide osas, mis on seotud naiste seisundiga, ei ole põhjustatud ainult rahalistest või tehnilistest takistustest, vaid ennekõike vähesest poliitilisest tahtest;
35. nõuab tungivalt, et ELi humanitaarabi andmine, mis aitab kaasa aastatuhande arengueesmärkide saavutamisele, tuleb teha tegelikult sõltumatuks piirangutest, mille on humanitaarabile kehtestanud USA või muud rahastajad, eelkõige tagades juurdepääsu abordile naistele ja tüdrukutele, kes on relvastatud konfliktide käigus langenud vägistamise ohvriks.

## PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

<b>Vastuvõtmise kuupäev</b>	20.3.2013
<b>Lõpphääletuse tulemus</b>	+: 25 -: 0 0: 1
<b>Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed</b>	Edit Bauer, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Iratxe García Pérez, Mikael Gustafsson, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Silvana Koch-Mehrin, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Astrid Lulling, Norica Nicolai, Angelika Niebler, Siiri Oviir, Antonia Parvanova, Raül Romeva i Rueda, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská, Inês Cristina Zuber
<b>Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed</b>	Minodora Cliveti, Silvia Costa, Anne Delvaux, Mariya Gabriel, Mojca Kleva Kekuš, Katarína Neveďalová, Angelika Werthmann

## PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

<b>Vastuvõtmise kuupäev</b>	23.4.2013
<b>Lõpphääletuse tulemus</b>	+: 20 -: 4 0: 0
<b>Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed</b>	Michael Cashman, Ricardo Cortés Lastra, Nirj Deva, Leonidas Donskis, Charles Goerens, Eva Joly, Filip Kaczmarek, Gay Mitchell, Norbert Neuser, Bill Newton Dunn, Andreas Pitsillides, Jean Roatta, Michèle Striffler, Alf Svensson, Keith Taylor, Patrice Tirolien, Ivo Vajgl, Anna Záborská, Iva Zanicchi
<b>Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed</b>	Enrique Guerrero Salom, Cristian Dan Preda, Judith Sargentini, Jan Zahradil
<b>Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)</b>	Victor Boștinaru